

COMMENTARII ACADEMICI

ISSN 2545-1510 EGZEMPLARZ BEZPŁATNY



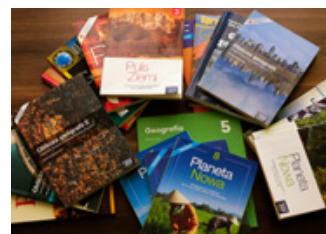
W NUMERZE

PIERWSZE KROKI NA UP
SZTUKA MALARSTWA
ŚCIENNEGO

O NAUCZANIU JĘZYKÓW
OBcych DZIECI

BADANIA TERENOWE NA UKRAINIE
WAKACYJNE ŻYCIE NAUKOWCA
NA JESIENNO-ZIMOWYM NIEBIE
KOLIBERKI, CZYLI BAJKI DLA DZIECI
OD DZIECI

POLSKA MŁODZIEŻ W WARUNKACH
ZMIAN SPOŁECZNYCH



TALENT NAUKA INNOWACJE

DWUMIESIĘCZNIK UNIWERSYTETU PEDAGOGICZNEGO

SPIS TREŚCI

WYDARZENIA

- 4 Odnowienie umowy dwustronnej z Rosyjskim Pedagogicznym Uniwersytetem Państwowym im. A.I. Hercena w Petersburgu
- 4 Prof. dr hab. Michał Śliwa *doktorem honoris causa* UMCS
- 5 Dr Małgorzata Lebda tegoroczną laureatką Nagrody Literackiej Gdynia
- 6 58. Zjazd Polskiego Towarzystwa Botanicznego w Krakowie
- 7 Międzynarodowa konferencja „International Expert's Conference of Elder Abuse. Prevention and Protection”
- 7 Między naturą a kulturą
- 8 Forteczny Akademicki Park Pamięci
- 9 Uroczystość zakończenia szkolenia w ramach Legii Akademickiej
- 10 Badania terenowe na Ukrainie
- 11 Sztuka malarstwa ściennego
- 11 Kultura uzdrowiskowa w Muszynie w kontekście europejskim
- 13 O nauczaniu języków obcych dzieci
- 14 Polska młodzież w warunkach zmian społecznych
- 15 III Polsko-Ukraińska Międzynarodowa Szkoła Letnia

NOWOŚCI WYDAWNICZE

- 16 Czas na lekturę

WYWIADY, REPORTAŻE I FELIETONY

- 18 Uczelnia Przyjazna dla Sprawiedliwego Handlu
- 19 Kolejne sukcesy naszych absolwentów
- 21 Działalność Galerii „Plus” w roku akademickim 2018/2019
- 22 Koliberki, czyli bajki dla dzieci od dzieci
- 23 Co będzie można zobaczyć na jesienno-zimowym niebie?

PRACOWNICY

- 25 Artystyczne poszukiwania
- 26 Poczytuję sobie ten wybór za zaszczyt
- 27 Zasoby ludzkie na Uniwersytecie Pedagogicznym
- 29 Wizyta naukowa w Wielkiej Brytanii
- 30 Wakacyjne życie naukowca

STUDENCI

- 31 Pierwsze kroki na UP...
- 36 Rekrutacja
- 36 Studenckie wakacje
- 37 Zainwestuj w siebie!

SZKOŁA MISTRZÓW

- 38 Znaczenie edukacji geograficznej

Cykli wydarzeń pn. *Biblioteka w stylu... francuskim*



ZAPROSZENIE

„Biblioteka w stylu... francuskim”
23–27 marca 2020 r.

Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie zaprasza wszystkich miłośników kultury francuskiej i nie tylko do współpracy przy organizacji projektu naukowo-kulturalnego z cyklu „Biblioteka w stylu...”.

Tym razem bohaterem naszego spotkania będzie **Francja**, kraj słynący z szampa, wina, wspaniałych serów, perfum, bogatej literatury i bohaterów.

Wspólnie odkryjemy skarby **Pałacu Wersalskiego**, uroki zamków nad **Loarą**, światową stolicę kina – **Cannes** i prawdziwą perelkę Normandii, jaką jest **Mont Saint-Michel** – Wzgórze Świętego Michała, a także pełne splendoru **Monaco**. Poznamy mistrzów pędzla i pióra: Claude’a **Moneta**, Eugène’a **Boudina**, Guya **de Maupassanta**, Victora **Hugo**, Aleksandra **Dumasa**, Gustawa **Flauberta** i wielu literatów, których dzieła cieszą się nieślabnącą popularnością. Powiemy o niezwykłej kobiecie z małej wioski Domrémy-la-Pucelle, która stała się symbolem roli kobiety i bohaterem narodowym – **Joannie d’Arc**.

Piosenka francuska, kinematografia, konkursy i wystawy o Francji, prelekcje, koncerty, francuskie **kulinaria**, podróże po świecie **zapachów...** – to tylko niektóre z przyszłorocznych atrakcji.

Stwórz z nami program wydarzeń!

Karina Olesiak
Biblioteka Główna UP
stanowisko ds. projektów kulturalno-edukacyjnych i współpracy
tel. 12 662 63 63; e-mail: karina.olesiak@up.krakow.pl

„Commentarii Academici”

Dwumiesięcznik
Uniwersytetu Pedagogicznego
im. Komisji Edukacji
Narodowej w Krakowie
nr 9–10 lipiec–październik 2019
<https://www.up.krakow.pl/universytet/commentarii-academici>
ISSN 2545-0824
Zespół redakcyjny:
Redaktor naczelny:
Monika Wąs

Konsultant merytoryczny:

Dorota Rojek-Koryzna
Korekta: **Barbara Turek, IMAGINI**
Adres redakcji: UP, p. 303,
ul. Podchorążych 2, 30-084
Kraków, tel. 12 662 60 13
czasopismo@up.krakow.pl
Opracowanie graficzne:
Jacek Łucki, Grafit Studio
Druk: Poligrafia Uniwersytetu
Pedagogicznego
Kolportaż: redakcja
Nakład: 300 szt. bezpłatnych

Zdjęcia na okładce:

Laboratorium (fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto); Forteczny Akademicki Park Pamięci (fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto); Obserwatorium Astronomiczne na Suhorze (fotografia udostępniona przez Bartłomieja Zakrzewskiego); podręczniki do geografii (fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto)
Redakcja zastrzega sobie prawo skracania, adjustacji tekstów i zmiany tytułów.



Rektor Uniwersytetu Pedagogicznego
im. Komisji Edukacji Narodowej
prof. dr hab. Kazimierz Karolczak
(fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto)

Szanowni Państwo,

rozpoczynający się rok akademicki 2019/2020 będzie niewątpliwie pełen wyzwań dla Państwa – studentów i doktorantów, ale także dla Uniwersytetu Pedagogicznego wdrażającego przepisy Konstytucji dla Nauki. Mam nadzieję, że będzie to pomyślny czas.

W dniu inauguracji oddaję do Państwa rąk kolejne wydanie naszego czasopisma akademickiego, w którym znajdziecie informacje odnoszące się do minionych wydarzeń, sukcesów naszych pracowników i studentów, podsumowania prac badawczych oraz planów na najbliższe miesiące. Lipiec kojarzy się głównie z obronami prac licencjackich czy magisterskich, a także z procesem rekrutacji nowych roczników studentów UP. W przypadku ubiegłego roku akademickiego należy ten miesiąc wiązać z biologią, ponieważ w murach Uniwersytetu Pedagogicznego podczas 58. Zjazdu Botaników mieliśmy przyjemność gościć naukowców z całej Polski, zarówno ekspertów, jak i młodych adeptów tej dyscypliny.

Rozpoczęcie nowego roku akademickiego to dobry moment, aby wspomnieć o wyróżnieniach naszych naukowców. W tym kontekście szczególnie polecam wywiad z prof. dr. hab. Mariuszem Wołosem, Prorektorem ds. Nauki, który został wybrany do Rady Doskonałości Naukowej. To ogromne uznanie środowiska dla naukowca, ale także dla całej społeczności Uniwersytetu Pedagogicznego. Nie jest to jedyny powód do dumy z ostatnich kilku miesięcy. Obecni i emerytowani pracownicy nauki systematycznie motywują nas swoją postawą do dalszej pracy. Prof. dr hab. Michał Śliwa, wieloletni Rektor UP, otrzymał tytuł *doktora honoris causa* przyznany przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Osiągnięcia mają także nasi studenci i absolwenci – można o nich przeczytać między innymi w artykule Aleksandry Ciejk.

W tym wydaniu warto również zwrócić uwagę na tekst „Znaczenie edukacji geograficznej” zamieszczony w dziale Szkoła Mistrzów. Uniwersytet Pedagogiczny jest dumny z tak szerokiej i efektywnej współpracy z placówkami oświatowymi. To jeden z ważniejszych aspektów naszej działalności. Wielu naukowców poświęca czas, aby programy nauczania mogły być realizowane w szkołach na najwyższym poziomie. Chętnie dzielę się więc swoim doświadczeniem, na przykład poprzez formułowanie i udostępnianie wniosków. Dr Tomasz Rachwał wskazał elementy, na jakie powinni zwrócić uwagę przyszli i obecni nauczyciele geografii, aby zainteresować uczniów i zachęcić ich do samodzielnego zgłębiania wiedzy. Swoista instrukcja odnosi się do tej tematyki, ale jest w mojej opinii na tyle uniwersalna, że mogą z niej korzystać także nauczyciele innych przedmiotów.

Wielokrotnie powtarzam, że początek roku akademickiego, jak i czas po sesjach egzaminacyjnych jest najlepszy na odnajdywanie i pielęgnowanie pasji, również do czytania. Nie wystarczy sięgać tylko po lektury zalecone podczas zajęć, to zbyt mało, aby orientować się w zmieniającym się świecie. Warto znaleźć tematy, w których chcemy pogłębić swoją wiedzę. Pomocą w odkrywaniu zainteresowań służy Wydawnictwo Naukowe UP. W tym numerze „Commentarii Academici” poświęciliśmy zatem trochę więcej miejsca na zaprezentowanie ciekawych publikacji z wielu dziedzin. Umysłem ścisłym dedykuję tekst Bartłomieja Zakrzewskiego, który od początku istnienia naszego czasopisma dzieli się swoją wiedzą z zakresu astronomii.

Na koniec wspomnę o materiale poświęconym studentom pierwszego roku. Rozpoczynacie Państwo swoją przygodę z UP. Zależy nam, abyście skorzystali z wszystkich możliwości, jakie Wam oferujemy. Tekst zawiera nie tylko treści odnoszące się do tego, gdzie należy pójść i co zobaczyć, ale także kilka uniwersalnych rad od pracowników naukowych i administracyjnych. Warto do nich zajrzeć, przeczytać je, przeanalizować i sukcesywnie wdrażać.



ODNOWIENIE UMOWY DWUSTRONNEJ

z Rosyjskim Pedagogicznym Uniwersytetem Państwowym im. A.I. Hercena w Petersburgu

Dorota Rojek-Koryzna

Umowa o współpracy podpisana przez uniwersytety dotyczy między innymi działalności badawczo-naukowej i rozwoju partnerskich stosunków w dziedzinie oświaty i kultury. Podczas wizyty w Petersburgu prof. dr. hab. Kazimierzowi Karolczakowi, Rektorowi Uniwersytetu Pedagogicznego, towarzyszyli dr hab. Robert Stawarz, prof. UP, Prorektor ds. Rozwoju, i mgr Małgorzata Idzik, Kierownik Biura Współpracy Międzynarodowej.

Rosyjski Pedagogiczny Uniwersytet Państwowy w Petersburgu jest jedną z najstarszych instytucji szkolących nauczycieli w Rosji i kształci około 24 tys. studentów.



Rektor Rosyjskiego Uniwersytetu Pedagogicznego w Petersburgu prof. Serguei Bogdanov i Rektor Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie prof. dr. hab. Kazimierz Karolczak podczas oficjalnego podpisania umowy, fotografia udostępniona przez dr. hab. Roberta Stawarza, prof. UP

PROF. DR HAB. MICHAŁ ŚLIWA

doktorem honoris causa **UMCS**

Monika Wąs

26 czerwca br. nadano tytuł *doktora honoris causa* Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie prof. dr. hab. Michałowi Śliwie – wybitnemu politologowi i wieloletniemu Rektorowi Uniwersytetu Pedagogicznego.

Uroczystość odbyła się w auli im. Ignacego Daszyńskiego na Wydziale Politologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Laudację wygłosił prof. dr. hab. Stanisław Michałowski, Rektor UMCS. Uczony *został uhonorowany za wybitne osiągnięcia naukowe w zakresie badania myśli politycznej, promocję nauk społecznych w kraju i na forum międzynarodowym, mentorską postawę wobec adeptów nauki oraz zaangażowaną współpracę z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie*¹. Recenzentami dorobku naukowego byli: prof. dr. hab. Jerzy Juchnowski z Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. dr. hab. Ewa Maj z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz prof. dr. hab. Witold Wojdyło z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toru-

niu. Gratulacje *doktorowi honoris causa* złożył prof. dr. hab. Kazimierz Karolczak, Rektor UP.

Praca prof. dr. hab. Michała Śliwy jest od lat doceniana w polskim i międzynarodowym środowisku badawczym, czego dowodzą otrzymane już doktoraty honoris causa Uniwersytetu Pedagogicznego im. Dragomanowa w Kijowie, Uniwersytetu Państwowego w Chersonie, Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego w Moskwie oraz Wileńskiego Uniwersytetu Pedagogicznego.

¹ <https://www.umcs.pl/pl/umcs-aktualnosci,1,titul-doktora-honoris-causa-dla-prof-dr-hab-michala-sliwy,79130.chtm> [dostęp: 19 lipca 2019 r.]





Fotografie udostępnione przez Biuro Rektora UP

Uczony od początku swojej drogi zawodowej związał się z krakowskim środowiskiem naukowym. Pracę magisterską przygotował w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie. Po latach w jednym z wywiadów mówił, że okres studiów historycznych wspomina bardzo dobrze z wielu względów – kierunek był ciekawy,

dawał przygotowanie do dalszej pracy badawczej, a same studia umożliwiły rozwój intelektualny². Karierę naukową rozpoczął na stanowisku asystenta w WSP. Dyseratację doktorską bronił na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Płynnie przechodząc kolejne ścieżki awansu, został profesorem zwyczajnym w 1994 roku.

Od lat jest uznawany za eksperta z zakresu historii idei i doktryn politycznych. Historyk i politolog zarazem, jest autorem ponad 300 publikacji, wśród których warto wymienić biografie takich postaci, jak: Ignacy Daszyński, Bolesław Limanowski czy Jan Strzelecki. Jest jednym z twórców „Słownika historii doktryn politycznych”, a także współautorem wielotomowej „Wielkiej historii Polski” przygotowanej przez Wydawnictwo Pinnex. Wypromował liczne grono doktorów, wielokrotnie recenzował prace w postępowaniach habilitacyjnych i profesorskich. Dbał o poziom kształcenia kolejnych pokoleń studentów, współtworząc program studiów dla kierunku politologia. Przez lata umiejętnie łączył pracę naukową i dydaktyczną z piastowaniem najwyższych godności uczelnianych. Prócz wspomnianej funkcji Rektora należy nadmienić, że był m.in. Prorektorem ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą oraz Prodziekanem Wydziału Humanistycznego UP.

² <https://www.youtube.com/watch?v=qs2lQuDwIA4&t=276s> [dostęp: 3 lipca 2019 r.]

DR MAŁGORZATA LEBDA

tegoroczna laureatka
Nagrody Literackiej
Gdynia

Monika Wąs



„Sny uckermärkerów” (fotografia udostępniona przez laureatkę)

30 sierpnia 2019 roku dr Małgorzata Lebda związana z Instytutem Nauk o Informacji Uniwersytetu Pedagogicznego otrzymała jedną z najważniejszych nagród literackich w Polsce – Nagrodę Literacką Gdynia. Wyróżnienie przyznano za tom poetycki „Sny uckermärkerów”.

Dr Małgorzata Lebda jest autorką czterech tomów poetyckich. „Sny uckermärkerów” to kolejna publikacja poetki, która została doceniona w środowisku literackim. Za wydany w 2016 roku „Matecznik” została bowiem wyróżniona tytułem Krakowskiej



Dr Małgorzata Lebda (fot. Kuba Ociepa)

Książki Miesiąca, Nagrodą – Stypendium im. Stanisława Barańczaka w ramach Poznańskiej Nagrody Literackiej 2017, a także Nagrodą im. K.I. Gałczyńskiego „Orfeusz” za najlepszy tom poetycki 2016 roku.

Nagroda Literacka Gdynia jest przyznawana od 2006 roku przez Prezydenta Gdyni. Została powołana, aby uhonorować wyjątkowe osiągnięcia żyjących polskich twórców i wskazywać odbiorcom współczesnej literatury najlepsze książki wydane w poprzednim roku.

58. ZJAZD

Polskiego Towarzystwa Botanicznego w Krakowie

Dorota Rojek-Koryzna

Sesje naukowe są okazją do podzielenia się wynikami badań i poznania obszarów zainteresowania uczonych z różnych części Polski. Niektóre konferencje mają jednorazową formułę, inne wręcz przeciwnie. Zjazdy botaników posiadają wyjątkowo długą tradycję i rozbudowaną interesującą formę wymiany wzajemnych doświadczeń pomiędzy ekspertami z całego kraju.



Tegoroczne spotkanie zatytułowane „Botanika bez granic” zostało zorganizowane przez Oddział Krakowski Polskiego Towarzystwa Botanicznego przy wsparciu Instytutu Botaniki Polskiej Akademii Nauk, Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Instytutu Biologii Uniwersytetu Pedagogicznego, a także Ogrodu Botanicznego UJ. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był prof. dr hab. Konrad Wołowski, natomiast z Uniwersytetu Pedagogicznego w przygotowanie zjazdu zaangażowali się m.in.: dr hab. Beata Barabasz-Krasny, prof. UP; dr hab. Agnieszka Greń, prof. UP; dr Grzegorz Migdałek; dr Katarzyna Możdżeń; dr Grzegorz Rut; dr hab. Andrzej Rzepka, prof. UP, oraz doktoranci.

Gości zgromadzonych w murach Uniwersytetu Pedagogicznego powitał dr hab. Robert Stawarz, prof. UP, Proroktor ds. Rozwoju. Uroczystemu rozpoczęciu obrad towarzyszyło nadanie dziesięciu osobom członkostwa honorowego PTB, natomiast Medal im. prof. Władysława Szafera otrzymały dwie osoby. Medal im. prof. Bolesława Hryniewieckiego wręczono dwóm osobom i dwóm instytucjom, które przyczyniły się zarówno do rozwoju, jak też do upowszechnienia wiedzy z zakresu botaniki. Medal im. prof. Zygmunta Czubińskiego został przyznany jednej

osobie. Wyróżniono także trzech młodych naukowców poniżej 32. roku życia.

Bogaty program zakładał zarówno spotkania stacjonarne w salach, jak również zajęcia terenowe. Sesje referatowe i plakatowe odbywały się od 1 do 4 lipca w budynku głównym Uniwersytetu Pedagogicznego. Dotyczyły one kilkunastu zagadnień, w tym m.in. historii botaniki, struktury i rozwoju roślin, geobotaniki i ochrony szaty roślinnej czy dendrologii. 5 lipca uczestnicy zjazdu rozpoczęli całonocne sesje terenowe, które zakończyły się 7 lipca. Odwiedzili: Babiogórski Park Narodowy, Puszcę Niepołomicką, Wyżynę Miechowską i Ponidzie, Gorczański Park Narodowy, Ojcowski Park Narodowy i Olkuski Okręg Rudny.

Ponadto w trakcie zjazdu odbył się spacer, podczas którego omówiono występowanie elementów roślinnych w architekturze Krakowa oraz zorganizowano wyjście do Ogrodu Botanicznego UJ.

Warto nadmienić, że przy obsłudze wydarzenia pracowało około pięćdziesięciu osób reprezentujących wszystkie zaangażowane instytucje. Instytut Biologii UP załatwił o kwestie infrastrukturalne, obsługę techniczną oraz organizacyjno-logistyczną.

Fotografie: Danuta Węgiel (udostępnione przez organizatorów zjazdu)

Międzynarodowa konferencja

„INTERNATIONAL EXPERT'S CONFERENCE OF ELDER ABUSE. PREVENTION AND PROTECTION”

W dniach 14–15 czerwca 2019 roku na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie, na Wydziale Pedagogicznym, odbyła się międzynarodowa konferencja „International Expert's Conference of Elder Abuse. Prevention and Protection”. Organizatorami wydarzenia byli: Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie i The International Network for the Prevention of Elder Abuse (INPEA).

Dr hab. Jolanta Maćkiewicz, prof. UP, Instytut Nauk o Wychowaniu UP

Pełniąc funkcję reprezentanta Polski w INPEA, ale także mając możliwość i doświadczenie współpracy w międzynarodowych gremiach, postanowiłam zainicjować pierwsze tego typu spotkanie na naszej uczelni. Data konferencji nie była przypadkowa i wiązała się z obchodami „Światowego Dnia Świadomości Nadużyć Wobec Osób Starszych / World Elder Abuse Awareness Day (WEAAD)”, który przypada 15 czerwca. Jest on obchodzony od 2006 roku corocznie na całym świecie, także w Polsce na poziomie krajowym, regionalnym czy też lokalnym. Jednak jeśli chodzi o wymiar światowy, jest to zwykle jedno miejsce i w tym roku był nim Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie. Warto wspomnieć, że konferencja została objęta honorowym patronatem ONZ DESA, Komitetu NGO ds. Starzenia się w Genewie,

Rzecznika Praw Obywatelskich, Prezydenta Miasta Krakowa oraz Rektora Uniwersytetu Pedagogicznego, co również świadczy o randze tego naukowego spotkania.

Wśród prelegentów UP gościł wybitnych specjalistów z całego świata, ekspertów reprezentujących liczne uniwersytety, Instytuty Praw Człowieka oraz wiodące międzynarodowe organizacje, m.in. Światową Organizację Zdrowia i ONZ. W konferencji uczestniczyło ponad 100 osób, w tym przedstawiciele wydziałów polityki społecznej/senioralnej ministerstwa (MRPiPS), urzędów miejskich, wojewódzkich i marszałkowskich z całej Polski, reprezentanci środowisk uniwersyteckich, medycznych, organizacji pozarządowych, pracownicy pomocy społecznej i policji.



Dr hab. Jolanta Maćkiewicz, prof. UP, Instytut Nauk o Wychowaniu UP (zdjęcie udostępnione przez organizatorów konferencji)

Ze względu na znaczenie społeczne tej konferencji, jak również zasięg i prestiż, Organizacja Narodów Zjednoczonych przesłała specjalne podziękowania dla organizatorów UP & INPEA.

MIEDZY naturą a kulturą

Magdalena Krupska-Klimczak,
dr Michał Apollo, Jakub Pieczara

W dniach 13–16 czerwca 2019 roku na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie odbyła się konferencja pt. „10th Interdisciplinary Conference NATURE – HUMAN – CULTURE”, objęta honorowym patronatem przez prof. dr. hab. Kazimierza Karolczaka, Rektora UP, i Jarosława Gowina, Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wydarzenie to organizowane jest od wielu lat przez Samorząd Doktorantów, którego nadrzędnym celem jest integracja naukowców z różnych dyscyplin. Inicjatywa powstała w środowisku Stowarzyszenia Twórców Nauki i Kultury, a jej pomysłodawcą był dr Krzysztof Duda.

W bieżącym roku, w trakcie oficjalnego otwarcia, uczestnicy mieli możliwość wysłuchania referatów trzech zaproszonych gości: prof. dr. Thomasa Pogge z Yale University (*What ASAP can achieve: a best case scenario*), prof. dr. Pahlaja Moolio z Pannasstra University of Cambodia (*Challenges and hopes in a changing world*) i dr. Muhammada Ashfaq z Wittenborg University of Applied Sciences (*Role of Technology for Sustainable Global Development*). Podczas dwóch paneli specjalnych: *Poverty and Development* i *Geopolitics and International Securities* oraz dwóch sesji tematycznych: *Humanities and Social Sciences* i *Natural Sciences and Engineering* wygłoszonych zostało 30 ciekawych interdyscyplinarnych referatów. Popołudniowa sesja posterowa, w czasie której 15 uczestników przedstawiło swoje wyniki badań, zaowocowała ciekawymi dyskusjami. Obrady przeciągnęły się do późnych godzin.

Konferencja połączona była z uruchomieniem polskiego oddziału Academics Stand Against Poverty (ASAP; w wolnym tłumaczeniu: Naukowcy Przeciwko Biedzie). To or-



Logo konferencji zaprojektowane przez Marzenę Kolarz

ganizacja non-profit zarejestrowana w USA, założona przez naukowców skupionych w kilku największych uniwersytetach świata, m.in. należącym do prestiżowej Bluszczonej Ligi Uniwersytecie Yale. ASAP działa obecnie na obszarze 18 państw i 2 regionów. Przewodniczącym polskiego oddziału ASAP został dr Michał Apollo z Instytutu Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.

FORTECZNY AKADEMICKI

Park Pamięci

Dorota Rojek-Koryzna

28 czerwca 2019 roku o godz. 11.00 w siedzibie Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie odbyła się prezentacja projektów akademickich pod nazwą „Forteczny Akademicki Park Pamięci. Opracowanie koncepcji funkcjonalnej i zagospodarowania terenu zabytkowego fortu dawnej Twierdzy Kraków adaptowanego dla potrzeb centrum badawczego Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie”.



Wprowadzenia merytorycznego dokonał dr inż. arch. Krzysztof Wielgus prelekcją „Twierdza Kraków jako problem konserwatorski i zagadnienie dydaktyczne”. W ramach prezentacji pokazano prace autorstwa: Mylandy Truong (Holandia, Hogeschool van Amsterdam), Karoliny Kołodziejczyk, Aleksandry Paszkowskiej, Dominiki Tyrlik, Gabrieli Misiak i Moniki Prokopiuk, na tle innych prac, dotyczących zabytków i terenów dawnej Twierdzy Kraków. Wszystkie powstały w ramach przedmiotu *projektowanie zintegrowane* realizowanego na trzecim roku studiów na Politechnice Krakowskiej w ubiegłym roku akademickim. Przygotowaniom studentów towarzyszyły cykle zajęć, które prowadzili głównie: dr hab. inż. arch. Zbigniew Myczkowski, prof. PK, i dr inż. arch. Krzysztof Wielgus. Brali w nich udział również inni cenieni eksperci posiadający dorobek z dziedziny architektury i architektury krajobrazu:

- dr hab. inż. arch. Jadwiga Śródulska-Wielgus,
- dr hab. inż. arch. Urszula Forczek-Brataniec,
- dr inż. arch. Wojciech Rymśza-Mazur,
- mgr inż. arch. krajoobr. Karolina Latusek.

Pomocą merytoryczną służyli: dr hab. Hubert Chudzio, prof. UP, Dyrektor Centrum Dokumentacji Zsyłek, Wypędzeń i Przesiedleń Uniwersytetu Pedagogicznego, oraz pracownicy CDZWIP.

Spotkanie ilustrowane było pokazem autorskim filmu Pauliny Ibek pt. „Drugie życie Twierdzy Kraków”.



Zdjęcia: Grzegorz Wajda/wajdafoto

UROCZYSTOŚĆ ZAKOŃCZENIA SZKOLENIA

w ramach Legii Akademickiej

Dr Przemysław Wywiat, Instytut Nauk o Bezpieczeństwie UP

W dniu 13 czerwca 2019 roku odbyło się uroczyste zakończenie tegorocznej edycji kursu teoretycznego edukacji wojskowej studentów w ramach projektu „Legia Akademicka” na Uniwersytecie Pedagogicznym. Było ono połączone z rozdaniem studentom kart powołań na szkolenie wojskowe w wakacje.

W uroczystości wzięli udział m.in. Rektor UP prof. dr hab. Kazimierz Karolczak, Szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Krakowie płk Marcin Żal, przedstawiciele Departamentu Nauki i Szkolnictwa Wojskowego Ministerstwa Obrony Narodowej – ppłk Dariusz Rewak i ppłk Maciej Dymitrowicz, Zastępca Dowódcy 11. Małopolskiej Brygady Obrony Terytorialnej ppłk Jerzy Kłoczek oraz przedstawiciel Centrum Operacji Lądowych – Dowództwa Komponentu Lądowego płk Zbigniew Kopa.

W trakcie spotkania przedstawiciele MON wręczyli specjalne podziękowanie i okolicznościowy ryngraf za zaangażowanie w realizację programu „Legia Akademicka” Rektorowi UP prof. dr hab. Kazimierzowi Karolczakowi, dr. Przemysławowi Wywiatowi – Pełnomocnikowi Rektora UP ds. Legii Akademickiej oraz dr. Łukaszowi Czekajowi – wykładowcy edukacji wojskowej. Nagrodzono również troje studentów wyróżniających się w czasie szkolenia.

Nasza uczelnia już po raz drugi uczestniczyła w realizacji tego programu. Podobnie jak w zeszłym roku Uniwersytet Pedagogiczny znalazł się w gronie szkół wyższych wyróżnionych przez ministra obrony za wysoki poziom szkolenia. W roku akademickim 2018/2019 w kursie wzięło udział w prawie 150 studentów reprezentujących niemal wszystkie krakowskie szkoły wyższe. Z wynikiem pozytywnym kurs ukończyło 112 osób, z czego około 100 odebrało karty powołania na praktyczne szkolenie wojskowe w ośrodkach szkolenia i jednostkach wojskowych w czasie wakacji. W zależności od wybranego modułu po zakończeniu szkolenia zostaną oni przeniesieni do rezerwy w stopniach szeregowych lub kaprali.

Program szkolenia w ramach Legii Akademickiej nakierowany jest przede wszystkim na odbudowę rezerw osobowych Wojska Polskiego. Jak jednak wielokrotnie podkreślano w czasie spotkania, absolwenci tego kursu mogą z powodzeniem podjąć m.in. służbę terytorialną w formacjach Obrony Terytorialnej. Już kilkadziesiąt „legionistów” z edycji 2017/2018 podjęło taką służbę w 11. MBOT oraz innych brygadach OT. Jest to dla nich szansa na kontynuowanie przygody z wojskiem.

Projekt edukacji wojskowej studentów w ramach Legii Akademickiej realizowany jest na podstawie porozumienia Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Koszty związane z realizacją części teoretycznej finansowane są ze środków MNiSW.



Zdjęcia: Tadeusz Sawka

BADANIA TERENOWE

na Ukrainie

Dr Paweł Krąż, Instytut Geografii UP

„Ewolucja rzeźby Karpat w późnym glacie i holocenie” to projekt naukowy, w którego części uczestniczył dr Paweł Krąż z Instytutu Geografii UP. Jest on realizowany przez zaprzyjaźnione jednostki naukowe: Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Wydział Geografii Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki. Kierownikiem projektu jest dr Piotr Kłapyta (IGiP UP), a biorą w nim udział także: prof. Elżbieta Gorczyca, prof. Lidiya Dubis oraz prof. Kazimierz Krzemień.

W ramach projektu w dniach 12–19 czerwca 2019 roku odbyły się badania terenowe na Ukrainie. Prace prowadzono w górach na terenie zachodniej Ukrainy, w obwodzie zakarpackim, w paśmie Świdowca (ukr. Свидівець) należącym do Beskidów Połonińskich – części Zewnętrznych Karpat Wschodnich. W trakcie badań pobrano rdzenie z osadów torfowych i dennych w kilku wytypowanych wcześniej obszarach testowych. Położone one były w pięknej polodowcowej scenerii, powyżej górnej granicy lasu: cyrku polodowcowego Todiaska oraz u podnóża najwyższego szczytu całego masywu (Wielkiej Bliźnicy) – w cyrku Drahobradzkim. W obrębie tych cyrków występują polodowcowe jeziora oraz torfowiska, które były głównym przedmiotem zainteresowania. Pobieranie prób nie należało do zadań łatwych. Badania prowadzone były na obszarze Karpackiego Rezerwatu Biosfery, stąd wszystkie prace fizyczne trzeba było wykonać samodzielnie, własnymi rękami, bez użycia ciężkiego i mechanicznego sprzętu.

Na szczęście pogoda była bardzo sprzyjająca i łaskawa, a burze i deszcz – normalne o tej porze roku – zdarzały się po zakończeniu prac. W terenie należało być już bardzo wcześnie rano. Baza operacyjna znajdowała się w jednym z ośrodków sportów zimowych w masywie Świdowca w Drahobradzie. Z uwagi na to, że ośrodek ten działa tylko w sezonie zimowym, poza geografami nie było tam nikogo. Roztaczają się stamtąd przepiękne, malownicze widoki na najbliższe rejony tej części Karpat – pasmo Gorganów i Czarnohorę. Zapewne niejedna osoba chciałaby pracować w takich miejscach.



Na torfowisku: dr Paweł Krąż, z tyłu dr Piotr Kłapyta (fot. Elżbieta Gorczyca)

Na wyniki badań trzeba będzie jeszcze trochę poczekać, gdyż teraz trwają żmudne prace laboratoryjne.



Rejon cyrku Todiaska, w oddali najwyższy szczyt Świdowca – Bliźnica (fot. Paweł Krąż)



Widok z ośrodka Drahobrad o świcie w kierunku Czarnohory. Widoczna Howerla i Petros (fot. Paweł Krąż)

SZTUKA

malarstwa ściennego

Dr Jacek Pasieczny, Instytut Malarstwa i Edukacji Artystycznej UP

„UPoluj Kulturę” – tytuł akcji dość zagadkowy, a wyjaśnienie bardzo proste. Otóż w czerwcu br. miała miejsce pierwsza edycja tej inicjatywy naukowo-artystycznej organizowanej przez Uniwersytet Pedagogiczny. Celem była walka z tzw. „mową nienawiści” między innymi poprzez wykorzystanie sztuki malarstwa ściennego – muralu. Sztuki związanej z ulicą, a więc i poddanej reakcji „ulicy”.

W ramach wydarzenia zrealizowany został przez studentów z pracowni Malarstwa Architektonicznego mural przy ul. Kazimierza Wielkiego 111 w Krakowie (11 m x 2,5 m). Miejsce zostało wybrane nieprzypadkowo. Od wielu lat ściana budynku była odnawiana przez właścicieli i systematycznie niszczone bazgrołami. Mural, który tam się pojawił, został wpisany w już istniejące bohomazy – skutecznie je zagłuszając. W czasie malowania mieszkańcy pobliskich bloków życzliwie „kibicowali” tej pracy. Niestety, kilka dni później elewacja została zniszczona i... po tygodniu odtworzona znów przez autorów muralu.

Prawdopodobnie to nie koniec „pojedyńku”. Jakie będą dalsze losy tego malowidła, jak zmieni się jego kompozycja? A może wspólnie ze studentami powstanie ciekawy mural w wykonaniu obu stron tegoż „pojedyńku”?



Zdjęcia: Kinga Krzyś

KULTURA UZDROWISKOWA W MUSZYNIE

w kontekście europejskim

Dr Paweł Brzegowy, Instytut Geografii UP

W zlokalizowanej w dolinie rzeki Poprad i jej dopływów Muszynie, w dniach 30–31 maja 2019 roku odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Kultura uzdrowiskowa w Muszynie w kontekście europejskim”, będąca dwunastą odsłoną zamyślanego przez prof. dr hab. Bożenę Płonkę-Syrokę popularnego cyklu „Kultura uzdrowiskowa w Europie”.

Organizatorzy konferencji: Zakład Humanistycznych Nauk i Muzeum Farmacji Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, Instytut Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie oraz Fundacja Humanitas et Scientia do wygłoszenia referatów zaprosili naukowców oraz obeznanych z problematyką uzdrowiskową specjalistów. Wydarzenie, którego scenariusz stanowiło Muzeum Regionalne Państwa Muszyńskiego, otwarli prof. dr hab. Bożena Płonka-Syroka i dr Tomasz Rachwał, Dyrektor



Fot. Adobe Stock



Fotografie udostępnione przez autora tekstu

Instytutu Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Następnie odbyło się wystąpienie Burmistrza Muszyny i Prezesa Zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych RP dr. Jana Golby.

Sesję pierwszą poświęconą historii uzdrowiska muszyńskiego zainicjował prof. dr hab. Jarosław Kita, który porównał etapy funkcjonowania Muszyny i Żegiestowa. Druga prelekcja, dr hab. Weroniki Wrony-Wolnej, traktowała o działalności dr. Seweryna Mściwujewskiego. Występujący jako trzeci prof. dr hab. Zbigniew Jerzy Przembowski omówił mało znane zagadnienie rozwoju muzyki w Muszynie w pierwszych stuleciach istnienia miejscowości do przełomu XIX i XX wieku. Występująca jako czwarta mgr Barbara Rucka przybliżyła postać Antoniego Jurczaka – charyzmatycznego burmistrza, który przyczynił się do przeobrażenia Muszyny w ważne uzdrowisko II RP. O muzyce w Muszynie w XX i XXI wieku opowiedziała w dalszej kolejności mgr Malwina Kott. Stanowiące ważne odzwierciedlenie życia uzdrowisk galicyjskich pocztówki muszyńskie, krynickie i żegiestowskie scharakteryzował wyborny kolekcjoner i współtwórca „Almanachu Muszyny” mgr Ryszard Kruk, który 29 maja uprzejmy był uczestnikom konferencji podając, ugościć i oprowadzić po willi rodzinnej, należącej w przeszłości do Seweryna Mściwujewskiego. Sesję pierwszą zakończył referat dr Małgorzaty Zdon-Korzeniowskiej poświęcony współczesnemu wizerunkowi Muszyny. Po przerwie kawowej i dyskusji rozpoczęła się sesja druga dedykowana historii uzdrowisk małopolskich. Zabierający głos jako pierwszy dr Franciszek Mróz przedstawił cudowne źródła w Karpatach. Dr hab. Robert Lipelt wygłosił poparty czasochłonnymi badaniami referat o przekroju społeczno-zawodowym kuracjuszy krynickich w drugiej połowie XIX wieku, zaś dr Izabela Spielvogel przybliżyła wkład społeczności żydowskiej w rozwój medycyny fizycznej i balneoklimatologii uzdrowisk Galicji na przełomie XIX i XX stulecia. Wystąpienie dr. Pawła Brzegowego traktowało o leczeniu dietetycznym w wybranych uzdrowiskach zaboru austriackiego. Sesję trzecią rozpoczął dr Sławomir Dorocki ze znakomicie przygotowanym referatem o przemianach środowiska naturalnego w uzdrowiskach polskich Karpat po okresie transformacji ustrojowej. We współautorstwie z dr hab. Agnieszką Kwiatek-Sołtys przedłożył następnie drugi temat, obrazujący jak funkcje uzdrowiskowe wpływają na rozwój małych i średnich miast. Dr inż. Joanna Korzeniowska wraz z dr Magdaleną Kwiek zaprezentowały wyniki badań rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w gminach uzdrawiskowych w ciągu ostatnich lat oraz nad hałasem przy wybranych stokach narciarskich w gminach Piwniczna-Zdrój i Krynica-Zdrój. Występująca po raz drugi dr hab. Weronika Wrona-Wolny skupiła się na znaczeniu edukacji zdrowotnej wśród zadań lecznictwa uzdrowiskowego, zaś prof. dr hab. Janusz Cwanek przybliżył zapomniany Łatoszyn koło Dębicy. Wystąpienie mgr Agaty Jarosz poświęcone było osobie dr. Henryka Ebersa. Ostatnią sesję pierwszego dnia obrad zakończyły referaty dr. Roberta Faracika o współczesnej haloterapii w Europie Środkowej oraz prof. dr hab. Bożeny Płonki-Syroki o historii

saksońskiego uzdrowiska Bad Gottleuba. Zwieńczeniem pierwszego dnia konferencji była uroczysta kolacja w restauracji Sanatorium Uzdrawiskowego Korona w Muszynie.

W piątek, 31 maja, uczestnicy konferencji w godzinach porannych wzięli udział w wycieczce po Muszynie z mgr Barbarą Rucką, oglądając obiekty wchodzące w skład podzamkowego zespołu dworskiego: Dwór Starostów, Kordegardę, Dom Dawnego Rzemiosła, a następnie udali się alejkami Parku „Baszta” do szesnastowiecznych ruin zamku, mijając po drodze parkowe sanktuarium Matki Boskiej Dobrej Rady. Z wieży widokowej obejrzelili panoramę miasta, w tym: rynek, Kościół Parafialny pw. św. Józefa oraz część uzdrowską z ogrodami sensorycznymi, miłości i legend. Sesję czwartą o historii wybranych uzdrowisk polskich i europejskich w XX i XXI wieku rozpoczęli dr hab. Mariusz Migala i mgr Beata Sokolik wystąpieniem o rozwoju przyrodolecznictwa w Polsce w okresie międzywojennym. Dr hab. Peter Čuka, prof. UP, przybliżył historię i rozwój turystyki uzdrowskiej na Słowacji. Następnie o Karlshagen w latach 1829–1945 opowiedział dr Jarosław Pilarczyk, natomiast mgr inż. Jerzy Sporek sportretował sylwetki prominentnych kuracjuszy w Łądku-Zdroju. Referat dr. Marcina Dzieżdza poświęcony był zakładom fotograficznym w uzdrowiskach i letniskach Gór Izerskich do 1945 roku. Tematem przewodnim wystąpienia dr. hab. Romualda M. Łuczyńskiego była działalność kulturalno-oświatowa Zarządu Państwowego Uzdrawiska Polonica-Zdrój w szczytowym okresie stalinizmu. Dyrektor krynickiej Biblioteki Publicznej mgr Magdalena Krzeszowska przypomniała postać lekarza, społecznika i patrioty Franciszka Kmietowicza. Ostatnią sesję dopełniła prelekcja mgr Sylwii Rypiel, która opowiedziała o funkcjonowaniu Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Uzdrawiskowej Muszyna. Po dyskusji podsumowującej uczestnicy konferencji udali się na wycieczkę autokarową na Słowację, przejeżdżając malowniczą Doliną Popradu przez Muszynę, Żegiestów i Mniszek nad Popradem do Starej Lubowni. Program obejmował zwiedzanie zamku i spacer po uzdrowisku Wyżne Rużbachy.

W konferencji muszyńskiej udział wzięło trzydziestu czterech referentów, wygłoszono trzydzieści referatów. Za udzielone wsparcie organizatorzy dziękują dr. Janowi Golbie, dr. Tomaszowi Rachwałowi, Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Muszynie mgr Izabeli Bajorek, mgr Barbarze Ruckiej oraz mgr Magdalenie Krzeszowskiej. W pierwszym dniu konferencji odbyła się premiera monografii *Tradycje i perspektywy rozwoju kultury uzdrawiskowej w Krynicy-Zdroju w kontekście europejskim*, stanowiącej pokłosie zeszłorocznej konferencji naukowej. „Kulturę uzdrawiskową w Muszynie w kontekście europejskim” przygotował zespół w składzie: prof. dr hab. Bożena Płonka-Syroka, dr Sławomir Dorocki, mgr Agnieszka Kaźmierczak, dr inż. Joanna Korzeniowska i dr Paweł Brzegowy. Trzynasta konferencja naukowa z cyklu „Kultura uzdrawiskowa w Europie” odbędzie się w maju 2020 roku w Świnoujściu.

O NAUCZANIU

języków obcych dzieci

Dr hab. Joanna Rokita-Jaśkow, prof. UP, Instytut Neofilologii UP

Czy warto uczyć się języków obcych? Dziś nikt już nie zadaje tego pytania, gdyż zalety ich znajomości przekładają się na większe osiągnięcia zawodowe czy szerszy krąg znajomych, nierzadko na całym globie. Częściej zadawanym pytaniem jest: jak nauczać, by uczniowie mogli osiągnąć możliwe najlepsze efekty w przyszłości, zwłaszcza że języków obcych uczą się już wszyscy od początku szkoły podstawowej, a często nawet już od przedszkola. Końcowe efekty w dużej mierze zależą od predyspozycji indywidualnych ucznia, tj. jego zdolności językowych, umiejętności skupienia uwagi, motywacji, wiary we własne możliwości, stylu uczenia się itp. Wiele zależy również od samego kontekstu nauczania, tj. instytucji, w której się ono odbywa, a co za tym idzie, warunków nauczania (tj. wielkości klas, częstotliwości zajęć, dostępności materiałów pomocniczych), a także samych nauczycieli – ich umiejętności językowych i dydaktycznych, a także pedagogicznych, takich jak umiejętność zapanowania nad klasą. Ostateczna kompetencja językowa uczniów jest więc wypadkową bardzo wielu czynników, a nie tylko samej długości nauki. W konsekwencji żadna klasa językowa nie jest taka sama, a jej uczniowie mają odmienne potrzeby.

Odpowiadając na te wyzwania, Katedra Dydaktyki Języka Angielskiego Instytutu Neofilologii w dniach 26–28 września 2019 roku zorganizowała II Międzynarodową Konferencję Naukowo-Dydaktyczną poświęconą zagadnieniu nauczania klas heterogenicznych. W konferencji uczestniczyło ponad 80 osób, które wygłosiły łącznie 67 wykładów i referatów, w różny sposób przedstawiając wyzwania, jakie stawia przed nauczycielem indywidualność ucznia. Goście w znakomitej większości pochodzili z zagranicy, z takich krajów, jak: Hiszpania, Chorwacja, Japonia, Wielka Brytania, Francja, Słowenia, Słowacja, Norwegia, Szwecja, Irlandia, Rosja, a około 15 osób reprezentowało najważniejsze ośrodki z Polski.

Znakomite prelude do obrad stanowiły wykłady plenarne wygłoszone przez wybitnych specjalistów z kraju i zagranicy. Prof. Jelena Mihaljević Djigunović z Uniwersytetu w Zagrzebiu (Chorwacja) w wykładzie otwierającym konferencję przedstawiła syntetyczne ujęcie różnic indywidualnych wśród dzieci, ich źródeł, a także wymaganych predyspozycji i umiejętności nauczycieli, którzy będą postrzegać je jako wyzwanie, a nie problem. Inne spojrzenie na zagadnienie heterogeniczności lub różnorodności (ang. *diversity*) zaproponowała prof. Victoria Murphy z Uniwersytetu w Oxfordzie (Wielka Brytania), która pokazała, jak sobie radzić z nauczaniem sprawności czytania i pisanie w języku drugim (lub kolejnym) dzieci z rodzin migrantów, które mówią różnymi językami, a znajdują się w jednej klasie językowej. Temat ten wzbudził ogromne zainteresowanie, gdyż i w Polsce dzieci migrantów są zjawiskiem stosunkowo nowym i stanowią istotne wyzwanie

2nd International Conference
on Child Foreign/Second Language Learning (CFSLL)

The theme of the conference is:
Facing heterogeneity in the young learner classroom

to be held on
26–28 September, 2019
Cracow, Poland

Pedagogical University of Cracow
Institute of Foreign Languages
Karmelicka 41

partners:
Krahów ELL REYLL AM

QR code: Scan me

Grafika udostępniona przez organizatorów konferencji

dla nauczycieli. Pierwszą sesję planarną zamknął wykład prof. Mirosława Pawlaka z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza na temat różnic indywidualnych w nauczaniu i przyswajaniu gramatyki języka obcego, w szczególności takich aspektów, jak pojemność pamięci roboczej czy zdolności językowe.

W drugim dniu konferencji referaty wygłosiły kolejne trzy prelegentki. Prof. Adriana Biedroń z Akademii Pomorskiej w Słupsku omówiła badania i składowe zdolności językowych, jednocześnie postulując, że są one „wyuczalne”. Prof. Carmen Muñoz z Uniwersytetu w Barcelonie mówiła o czynnikach wpływających na osiągnięcia uczniów na podstawie licznych badań prowadzonych przez nią w różnych krajach europejskich. Dr Dorota Campfield z Instytutu Badań Edukacyjnych mówiła o funkcjach wykonawczych (ang. *executive functions*) jako istotnych cechach ucznia wpływających na jego sukces edukacyjny, w tym w nauce języków obcych. Funkcje wykonawcze dotyczą takich aspektów, jak: umiejętność samokontroli, planowania działań czy pojemność pamięci roboczej.

Popołudniami oraz w sobotę, 28 września, miały miejsce sesje referatowe. Zakres poruszanych kwestii był bardzo szeroki: od kształcenia poszczególnych sprawności językowych przez różnice indywidualne na nie wpływające po kompetencje językowe wymagane u nauczycieli. W ostatnim dniu zorganizowano bezpłatne warsztaty dla nauczycieli języków obcych ze szkół ćwiczeń Uniwersytetu Pedagogicznego.

Goście wysoko ocenili wartość merytoryczną konferencji oraz jej organizację. Docenili też urodę Krakowa, mając okazję go zwiedzić w trakcie programu kulturalnego. Warto nadmienić, że Miasto Kraków wsparło finansowo organizację konferencji. Sukces konferencji przemawia za tym, by zorganizować kolejną edycję w roku 2022, na którą już dziś organizatorzy serdecznie zapraszają.



w warunkach zmian społecznych

Dr Aldona Guzik, Instytut Filozofii i Socjologii UP

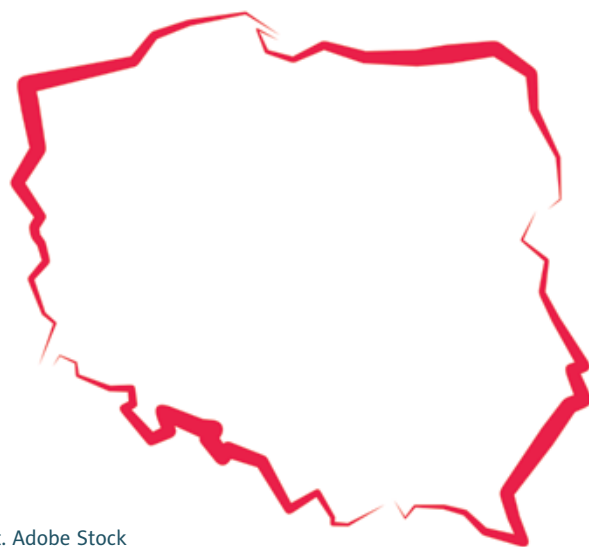
W dniu 13 czerwca 2019 roku na Uniwersytecie Pedagogicznym im. KEN w Krakowie odbyło się seminarium naukowe „Polska młodzież w warunkach zmian społecznych” zorganizowane przez Instytut Filozofii i Socjologii UP, Katedrę Metodologii Badań Społecznych. Wydarzenie objęli swoim patronatem: Rektor Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie prof. dr hab. Kazimierz Karolczak, Urząd Miasta Krakowa – Młody Kraków 2.0 oraz Sekcja Socjologii Młodzieży i Edukacji Polskiego Towarzystwa Socjologicznego.

Seminarium otworzył prof. dr hab. Janusz Majcherek, Dyrektor IFiS UP, witając prelegentów oraz zgromadzoną publiczność. Jako pierwszy wystąpił pan Mateusz Płoskonka – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Wspierania Inicjatyw Społecznych Urzędu Miasta Krakowa, który opowiedział o nowych strategiach miejskich skierowanych do młodzieży w ramach *Programu aktywnego uczestnictwa młodzieży w życiu miasta „Młody Kraków 2.0” na lata 2019–2023*. Zawiera on sześć obszarów tematycznych:

1. Przestrzeń dla młodych, czyli poszerzenie dostępu do oferty rozwojowej i edukacyjnej młodzieży oraz wyrównywanie szans rozwojowych i edukacyjnych młodzieży z różnych środowisk;
2. Młodzież działa lokalnie, czyli budowanie postawy obywatelskiej oraz współodpowiedzialności za szkołę, dzielnicę i miasto;
3. Głos młodych w mieście, czyli tworzenie młodzieży warunków do wyrażania swoich opinii na temat rozwoju miasta oraz współtworzenia działań i polityki miejskiej;
4. Kultura (dla) młodzieży, czyli poszerzenie dostępu do kultury oraz tworzenie warunków do tworzenia kultury przez młodzież;
5. Młodzi na rynku pracy, czyli budowanie postawy przedsiębiorczej oraz zachęcanie do uczestnictwa w życiu społecznym poprzez pracę;
6. Partnerstwo dla młodzieży, czyli budowanie sieci współpracy instytucji i osób pracujących z młodzieżą i docenianie pracy oraz podnoszenie kompetencji osób pracujących z młodzieżą, a także zaangażowanych w budowanie w niej postaw obywatelskich.

Jego wystąpienie spotkało się z dużym zainteresowaniem zgromadzonych studentów, którzy żywo zareagowali na pomysły mające na celu aktywne włączenie ich w życie miasta.

Kolejną prelegentką była dr Barbara Worek z Uniwersytetu Jagiellońskiego, która zaprezentowała wyniki swoich badań wykonanych we współpracy z Urzędem Miasta na temat polskich milenialsów na rynku pracy. Jak się okazuje, pokolenie millenialsów coraz bardziej obawia się o swoją przyszłość. Rozwój czwartej rewolucji przemysłowej – w tym robotyki i IoT, sztucznej inteligencji i uczenia maszynowego – zmienia charakter i sposób pracy. Dlatego młodzi coraz chętniej myślą o nieetatowych formach zatrudnienia i wcale nie są tak roszczeniowi, jak dotychczas sądzono.



Fot. Adobe Stock

Z kolei dr hab. Piotr Długosz z Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie opowiedział o nowych nierównościach edukacyjnych wśród polskiej młodzieży. Jak się okazuje, nie tyle istnienie lepszych i gorszych szkół jest czynnikiem reprodukcją nierówności edukacyjne i dalej na rynku pracy, co w dużej mierze czynniki ekonomiczne, a przede wszystkim świadomość rodziców, którzy zdając sobie sprawę z wagi wykształcenia we współczesnym świecie, są w stanie zapewnić dzieciom zajęcia dodatkowe z odpowiednich przedmiotów, w tym głównie języków obcych.

Seminarium zamknęła prof. dr hab. Krystyna Szafraniec z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, która przedstawiła wstępne i bardzo świeże wyniki jej badań na temat: *Jak zmieniają się preferencje ustrojowe ludzi młodych w Polsce? Dynamika trzech dekad*. Jej wystąpienie spotkało się z ogromnym zainteresowaniem, ale i zdziwieniem, gdyż pokazało, że współczesna młodzież wpisuje się w światowy trend skracania w prawo – młodzież bowiem w wielu kwestiach staje się bardziej konserwatywna aniżeli pokolenie ich rodziców. Po tym wystąpieniu rozpoczęła się ożywiona dyskusja, która miała być krótka, jednak przeciągnęła się do późnego wieczoru i przeniosła do kuluarów.

Seminarium było nie tylko okazją do wymiany wiedzy i doświadczeń, ale również promocją dwóch pozycji wydawniczych traktujących o młodzieży: *Młodzi 2018. Cywilizacyjne wyzwania, edukacyjne konieczności* pod redakcją Krystyny Szafranec oraz ostatniego numeru „Studia Sociologica” *Młodzież w społeczeństwie post-transformacyjnym* pod redakcją Aldony Guzik.

III POLSKO-UKRAIŃSKA

Międzynarodowa Szkoła Letnia

Mateusz Kamionka, doktorant Instytutu Politologii UP

Środek lata – wakacje – to właśnie w tym okresie już po raz trzeci odbyła się Polsko-Ukraińska Międzynarodowa Szkoła Letnia, której polskimi organizatorami są: Instytut Politologii Uniwersytetu Pedagogicznego i Stowarzyszenie Inicjatyw Młodzieży Olkuskiej „SIMO”. W dniach od 1 do 9 sierpnia 2019 roku gościliśmy na Ukrainie – w Kijowie i Nieżynie. W tym roku wszystkie koszty organizacyjne zostały pokryte ze środków projektowych polsko-ukraińskiej rady wymiany młodzieży – Ministerstwa Młodzieży i Sportu Ukrainy.

W uroczystościach inauguracji uczestniczyli m.in.: z-ca ambasadora RP na Ukrainie Michał Giergoń, kierownik Referatu ds. Współpracy Naukowo-Oświatowej Ambasady RP na Ukrainie Ewa Matuszek-Zagata, mer miasta Nieżyn Anatolij Linnik, sekretarz Rady Miejskiej Nieżyna Walery Satogub, z-ca mera Igor Aleksejenko, rektor Uniwersytetu w Nieżynie Ołeksandr Samojlenko, prezes PKOS „Aster” w Nieżynie Weronika Mandryko, przedstawiciel krakowskiego Uniwersytetu Pedagogicznego Łukasz Stach i kierownik polskiej grupy uczestników III Międzynarodowej Szkoły Letniej Mateusz Kamionka, kierownik Katedry Historii Ukrainy Uniwersytetu Kijowskiego im. Bogdana Grinczenki Oksana Sałata, wiceprezes Polsko-Ukraińskiej Izby Gospodarczej Oleg Dubisz, docent Wydziału Historii i Prawa Uniwersytetu w Nieżynie Wołodymyr Martynenko, docent Katedry Historii Powszechnej i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu w Nieżynie Julia Kużmenko, docent Katedry Historii Ukrainy Uniwersytetu w Nieżynie Maksym Potapenko, ukraińscy i polscy studenci.

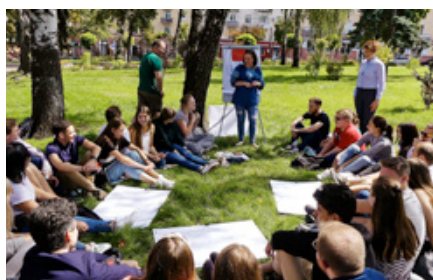
Ciekawymi spostrzeżeniami podzielił się z uczestnikami Szkoły Letniej z-ca Ambasadora Nadzwyczajnego i Pełnomocnego Rzeczypospolitej Polskiej na Ukrainie Michał Giergoń. Uwydatnił on znaczenie procesu decentralizacji w rozwoju państwa, podkreślił potrzebę przełamywania stereotypów i barier. Mer Nieżyna Anatolij Linnik zapewnił, że Rada Miasta pomaga i będzie pomagała w przeprowadzaniu takich form zorganizowanego działania, zwłaszcza zważając na to, że ukraińska i polska młodzież studencka wykazuje zainteresowanie reformą decentralizacji, będącą jedną z najbardziej udanych reform na Ukrainie. Wiceprezes Polsko-Ukraińskiej Izby Gospodarczej Oleg Dubisz podkreślił, że historia się powtarza i że Ukraina i Polska muszą utrzymywać stosunki sojusznicze. Jego zdaniem zachodnie trendy i aspiracje zawsze docierały na Ukrainę z Polski.

Tematem przewodnim Polsko-Ukraińskiej Międzynarodowej Szkoły Letniej była integracja europejska oraz decentralizacja, czyli wprowadzenie reform mających na celu przekazanie znaczących uprawnień i budżetów z organów państwowych władzom lokalnym. Projekt miał także na celu przezwyciężanie wzajemnych uprzedzeń i stereotypów. W programie tygodniowego zjazdu znalazły się zarówno wykłady

i warsztaty prowadzone przez naukowców z Polski i Ukrainy, jak i wycieczki i zajęcia w terenie. Studenci zwiedzili m.in.: Nieżyn, Baturyn, Czernihów i Kijów. Ideą tegorocznej edycji projektu było pokazanie polskiej młodzieży Ukrainy w całym jej przekroju – od wiosek poprzez małe i średnie miasta aż po stolicę. Rozkład zajęć był zróżnicowany i intensywny. Obejmował wykłady i szkolenia poświęcone polskim i ukraińskim doświadczeniom w budowaniu systemu samorządu terytorialnego oraz wyjazdy studyjne, w tym do Rady Najwyższej (ukraińskiego parlamentu) i Gabinetu Ministrów Ukrainy. Przeprowadzono seminaria naukowo-edukacyjne, okrągłe stoły i sesje praktyczne z deputowanymi Rady Najwyższej Ukrainy, urzędnikami dzielnicy Peczerskiej Kijowa i pracownikami administracji państwowej stolicy i miasta Nieżyna, członkami lokalnych organów samorządowych i liderami organizacji pozarządowych. Do programu włączono też lokalne wycieczkowo-krajoznawcze seminarium pt. „Polska społeczność miasta Nieżyna: retrospekcja historyczna i nowoczesność”, poprowadzone przez wiceprezesa Kulturowo-Oświatowego Stowarzyszenia „Aster” w Nieżynie, docenta Katedry Historii Ukrainy Uniwersytetu Maksyma Potapenkę, podczas którego uczestnicy projektu zawitali do Centrum Kultury Polskiej w Nieżynie. W trakcie Szkoły Letniej nie mogło także zabraknąć wspólnych biesiad i integracji. Spotkanie z jednym człowiekiem znaczy więcej niż przeczytanie tysiąca książek. „Po ośmiu dniach intensywnych zajęć wracam do Polski jako milioner. Jestem bowiem bogatszy w wiedzę i nowe przyjaźnie, które przetrwają lata” – mówił podczas uroczystego zakończenia Szkoły Letniej jeden z jej uczestników.

W projekcie uczestniczyło piętnastu ukraińskich studentów z uniwersytetów w: Nieżynie, Kijowie, Odessie, Czerniowcach, Humanu i Ostrogu oraz piętnastu studentów z pięciu polskich uczelni: Uniwersytetu Jagiellońskiego, Akademii Górniczo-Hutniczej, Krajowej Szkoły Administracji Publicznej, Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz największa delegacja oczywiście z Uniwersytetu Pedagogicznego. Jedno jest pewne – nasza szkoła letnia staje się ważnym corocznym wydarzeniem, którego ranga z roku na rok wzrasta, i jest doceniana zarówno w Polsce, jak i na Ukrainie. Mamy nadzieję, że przyszłoroczna edycja wydarzenia odbędzie się ponownie w Polsce.

Wszystkich studentów zainteresowanych współpracą przy organizacji Szkoły Letniej oraz przyszłorocznym uczestnictwem zapraszamy serdecznie do kontaktu przez <https://www.facebook.com/PLUASchool> lub bezpośrednio z organizatorem mattkamionka@gmail.com.



Grafika i zdjęcia udostępnione przez organizatorów wydarzenia

NOWOŚCI WYDAWNICZE

Czas na lekturę

Opracowanie: Natalia Ryś

Marek Banach, Józefa Matejek

W trosce o zdrowie dziecka i Twoje. Spektrum Poalkoholowych Zaburzeń Płodu (FASD) – Profilaktyka

Książka stanowi niezwykle ważny głos w dyskusji na temat profilaktyki, diagnozy oraz leczenia Spektrum Poalkoholowych Zaburzeń Płodu. Pozycja skierowana jest głównie do uczniów szkół ponadpodstawowych, studentów kierunków pedagogicznych, nauczycieli i pedagogów.

Zawartość: Część I. Teoretyczne ujęcie podstawowych pojęć i problemów związanych ze Spektrum Poalkoholowych Zaburzeń Płodu (FASD); Część II. Założenia i wyniki badań dotyczące wiedzy o Spektrum Poalkoholowych Zaburzeń Płodu (FASD); Część III. Teoretyczne i praktyczne podstawy działań profilaktycznych; Zakończenie.



Justyna Rokitowska, Aleksander Wasiuta

Ekonomiczne i społeczne aspekty bezpieczeństwa sektora energetycznego w kontekście zrównoważonego rozwoju

Autorzy wskazują na potrzebę reorientacji myślenia na temat bezpieczeństwa sektora energetycznego. Aspekt polityczny obejmuje kontrakty i umowy międzynarodowe na dostawy surowców energetycznych do kraju oraz dywersyfikację dostaw energii. Uwarunkowania polityczne ukazują, w jakim stopniu kraje radzą sobie oraz jak oddziałują na siebie w nieustabilizowanej sferze współczesnej światowej i regionalnej energetyki, jak wygląda ich odporność na presję kontrahentów i dążenia monopolistów.

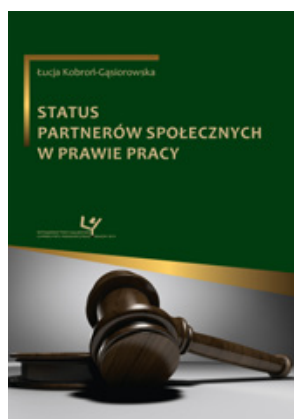


Zawartość: Rozdział 1. Bezpieczeństwo energetyczne w kontekście rozwoju; Rozdział 2. Polityka energetyczna Unii Europejskiej i jej wpływ na rozwój bezpieczeństwa energetycznego; Rozdział 3. Rola elektrowni jądrowych w zrównoważonym rozwoju państw; Rozdział 4. Skutki awarii elektrowni atomowych dla społeczeństwa i środowiska naturalnego; Zakończenie.

Łucja Kobroń-Gąsiorowska

Status partnerów społecznych w prawie pracy

Monografia stanowi ocenę unormowań prawnych dotyczących szeroko pojętej wolności zrzeszania się partnerów społecznych, tj. pracowników i pracodawców, w prawie pracy, opartą na analizie prawa materialnego i ustrojowego. Publikacja wskazuje na wieloaspektowość tego tematu i jego interdyscyplinarny charakter.



Zawartość: Rozdział 1. Filozoficzne i aksjologiczne podstawy wolności zrzeszania się pracowników i pracodawców. Godność człowieka pracy a godność pracodawcy; Rozdział 2. Źródła i rys historyczny wolności zrzeszania się pracowników i pracodawców; Rozdział 3. Pojęcie wolności zrzeszania się partnerów społecznych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; Rozdział 4. Standardy wolności zrzeszania się partnerów społecznych według prawa międzynarodowego i europejskiego; Rozdział 5. Wolność zrzeszania się pracowników w związkach zawodowych w polskim prawie pracy; Rozdział 6. Wolność zrzeszania się pracodawców w polskim prawie pracy; Rozdział 7. Tworzenie związków zawodowych i organizacji pracodawców; Zakończenie.

Krystyna Latawiec, Ewa Łubieniewska, Magdalena Sadlik

Krakowskie sezony teatralne Krystyny Skuszanek, Ireny Babel, Lidii Zamkow

Powojenny teatr polski, mimo wszystkich ponurych uwarunkowań politycznych (a często wbrew nim) i nękających go co pewien czas kryzysów, był teatrem różnorodnym i bogatym. Monografia prezentuje wkład trzech reżyserek: Krystyny Skuszanek, Ireny Babel, Lidii Zamkow w teatralne życie Krakowa.

Zawartość: Krystyny Skuszanek dialogi z klasyką i współczesnością (Krystyna Latawiec); Ireny Babel „droga przez Kraków drogą przez mękę” (Magdalena Sadlik); Batalia Lidii Zamkow o Kraków. Szturm i odwrót (Ewa Łubieniewska).



Ewa Dyduch, Adam Mikrut

Przygotowanie do zawodu i zatrudnienie osób z niepełnosprawnością intelektualną. Rozważania na kanwie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych

Jednym z istotnych problemów społecznych XXI wieku jest przygotowanie zawodowe i aktywizacja na rynku pracy osób z niepełnosprawnością intelektualną. Treść rozdziału pierwszego obejmuje kwestie praw i wolności człowieka rozpatrywane z punktu widzenia osób z niepełnosprawnością. Zagadnienia związane z przygotowaniem osób z niepełnosprawnością intelektualną do pracy i zatrudnienia na różnych szczeblach edukacji stanowią treść rozdziału drugiego. W trzecim znajdują się informacje na temat prawnych uwarunkowań zatrudnienia osób z niepełnosprawnością na krajowym rynku pracy.

Zawartość: Rozdział 1. O prawie do pracy osób z niepełnosprawnością intelektualną w kontekście Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (Adam Mikrut); Rozdział 2. Formy przygotowania do pracy dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną (Ewa Dyduch); Rozdział 3. Zatrudnienie osób z niepełnosprawnością – wybrane regulacje prawne (Adam Mikrut); Zakończenie.



Dominika Sozańska

Kościół katolicki i nowa lewica. Dwie tradycje – dwa spojrzenia

Książka ta jest odpowiedzią na pytanie, jakie są podobieństwa i różnice w programach proponowanych przez współczesne partie socjaldemokratyczne i katolicką naukę społeczną oraz dlaczego tak odmienne na pierwszy rzut oka doktryny odnalazły podobne rozwiązania dla nieznanых dotąd problemów społecznych.

Zawartość: Rozdział 1. W kręgu wartości socjaldemokracji; Rozdział 2. Nauka społeczna Kościoła; Rozdział 3. Porównanie programu trzeciej drogi z nauką społeczną Kościoła; Rozdział 4. Blue Labour, czyli nowe otwarcie; Zakończenie.



Barbara Kamińska-Czubata

Zbiory Piotra Moszyńskiego. Biblioteka szlachecka w dobie romantyzmu

Autorka opracowała historyczny księgozbiór obejmujący zarówno dawną książkę, jak i rękopisy, archiwalia, zbiory rycin czy obrazy Piotra Moszyńskiego. Podjęła się oceny znaczenia biblioteki w kontekście kultury romantycznej oraz stworzenia modelu biblioteki szlacheckiej. Podkreśliła znaczenie biblioteki w kształtowaniu świadomości narodowej i przypominaniu o dawnych sukcesach i klęskach pokolenia Polaków. Na rynku wydawniczym brak jest pozycji prezentujących księgozbiór Piotra Moszyńskiego na tle epoki w tak kompleksowym, wręcz erudycyjnym ujęciu.

Zawartość: W poszukiwaniu metody badania dziewiętnastowiecznej biblioteki prywatnej; Piotr Moszyński – biografia romantyka; Zainteresowania zbierackie i czytelnicze Piotra Moszyńskiego; Struktura i funkcje biblioteki Piotra Moszyńskiego; Funkcje i znaczenie zbiorów specjalnych Piotra Moszyńskiego; Model biblioteki szlacheckiej.



Anna Irena Szymańska

Działania promocyjne w kształtowaniu preferencji konsumentów

Ważne i wciąż aktualne kwestie zachowań konsumentów na rynku od lat skupiają uwagę ekonomistów, psychologów i socjologów. Centralną kategorią opracowania są „preferencje konsumentów”, a więc pojęcie, które bezpośrednio odnieść można do potrzeb, popytu oraz pragnień konsumentów. Głównym celem pracy jest wskazanie wpływu promocji na preferencje konsumentów oraz wynikające z nich deklarowane zachowania zakupowe.

Zawartość: Rozdział 1. Wpływ promocji na zachowania konsumentów – przegląd współczesnych koncepcji; Rozdział 2. Preferencje konsumenckie oraz czynniki wpływające na ich kształtowanie; Rozdział 3. Zarys metodologii badań preferencji konsumenckich; Rozdział 4. Metody kompozycyjne i dekompozycyjne w badaniach preferencji konsumenckich; Zakończenie.



Uczelnia Przyjazna

DLA SPRAWIEDLIWEGO HANDLU

Dr Ewa Radomska, Instytut Prawa, Administracji i Ekonomii UP

Według danych Banku Światowego niemal miliard ludzi na świecie uzyskuje przychody poniżej granicy skrajnego ubóstwa. Są wśród nich głównie mieszkańcy krajów rozwijających się z Afryki, Azji i Ameryki Łacińskiej. Powodów tej sytuacji jest wiele, m.in. klęski żywiołowe, wojny i związane z nimi migracje, brak możliwości utrzymania się przez ludzi z pracy własnych rąk. Największą grupą społeczną dotkniętą ubóstwem są drobni wytwórcy i pracownicy najemni wytwarzający żywność oraz wyroby rękodzielnicze. Z powodu braku dostępu do rynku i w wyniku niesprawiedliwych relacji handlowych na poziomie międzynarodowym nie uzyskują oni godziwych cen za swoje wyroby ani uczciwych wynagrodzeń za pracę. Zyski z większości obrotów w handlu międzynarodowym trafiają do krajów zamożnych. Próba stworzenia bardziej sprawiedliwych rozwiązań – godziwych warunków pracy i lepszego dostępu do rynku dla drobnych wytwórców globalnego Południa zaowocowała powstaniem koncepcji Sprawiedliwego Handlu (Fair Trade). U jej podstaw leży przekonanie, że my wszyscy, poprzez swoje decyzje konsumenckie, wybierając wyroby pochodzące od drobnych producentów z krajów Południa, które wytworzono i wprowadzono na rynek z zachowaniem etycznych standardów, mamy wpływ na poprawę ich sytuacji.

Kampania „Społeczności Przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu” jest częścią międzynarodowego ruchu Fairtrade Towns, obejmującego nie tylko miasta, ale i jednostki edukacyjne, miejsca pracy itp. Obywatelski ruch Fairtrade Towns gromadzi osoby i organizacje, które promują Sprawiedliwy Handel i kształtowanie odpowiedzialnych zachowań konsumenckich wspierających Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ. Są formą wsparcia, narzędziem walki z ubóstwem oraz dążeniem do poprawy warunków życia drobnych wytwórców z globalnego Południa. Koordynatora-

mi kampanii w naszym kraju są: Polskie Stowarzyszenie Sprawiedliwego Handlu, Fundacja „Koalicja Sprawiedliwego Handlu” – Fairtrade Polska oraz Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie.

Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie włączył się formalnie w kampanię „Uczelnia Przyjazna dla Sprawiedliwego Handlu” w kwietniu 2019 roku z inicjatywy Fundacji Pro Universitatis poprzez podpisanie deklaracji poparcia przez prof. dr hab. Kazimierza Karolczaka, Rektora UP, oraz powołanie zespołu realizującego kampanię – Ambasadorów Sprawiedliwego Handlu na UP – składającego się z wykładowców (dr Ewa Radomska – koordynator, dr Paulina Szyja, dr Katarzyna Kowalska – Instytut Prawa, Administracji i Ekonomii UP i dr Marcin Urbaniak – Instytut Filozofii



i Socjologii UP) oraz studentek (Katarzyna Karcz, Kamila Pasternak, Oliwia Kowalska, Klaudia Ostrowska – kierunek *ekonomia społeczna*; Graciela Namysł, Anna Krupa – kierunek *etyka – mediacje i negocjacje*).

Kampanię związaną z upowszechnianiem wiedzy i promocją idei Sprawiedliwego Handlu rozpoczęto już wcześniej – jesienią 2017 roku z inicjatywy pracowników IPAiE. W ramach zmian w programach studiów na kierunku *ekonomia społeczna* wprowadzono do programu przedmiot *handel międzynarodowy i Fair Trade*. Do programu włączono także zagadnienia dotyczące sprawiedliwego handlu poruszane w ramach przedmiotów: *ekonomia rozwoju, międzynarodowe stosunki gospodarcze, organizacje międzynarodowe, koncepcja i strategię zrównoważonego rozwoju, międzynarodowa pomoc krajom słabo*



Fotografie z zasobów zespołu koordynującego realizację kampanii „Uczelnia Przyjazna dla Sprawiedliwego Handlu” na UP

rozwiniętym, korporacje na rynku międzynarodowym. W marcu 2018 roku społecznym partnerem kampanii została Fundacja Koalicja Sprawiedliwego Handlu – Fairtrade Polska. Zagadnienia dotyczące Sprawiedliwego Handlu były prezentowane m.in. podczas I oraz II Forum Współpracy i Integracji IPAiE z interesariuszami zewnętrznymi, konferencji międzynarodowych (m.in. „Ekonomia Społeczna – Innowacje – Środowisko”), warsztatów oraz seminariów zorganizowanych na terenie uczelni. Były one również okazją do zapoznawania uczestników z produktami oznaczonymi certyfikatami potwierdzającymi wypełnianie przez producentów standardów Sprawiedliwego Handlu (kawa, herbata i cukier oznaczone certyfikatem Fairtrade). Podczas obchodów Światowego Dnia Sprawiedliwego Handlu 2019 (World Fair Trade Day) odbyła się projekcja filmów na temat Fair Trade oraz

warsztaty poświęcone odpowiedzialnej konsumpcji zorganizowane we współpracy z Fundacją Kupuj Odpowiedzialnie. Dzięki zaangażowaniu uczestników kampanii w sklepie na terenie uczelni pojawiły się produkty Sprawiedliwego Handlu.

Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie 12 czerwca 2019 roku jako pierwsza w Polsce uczelnia uzyskała tytuł „Uczelnia Przyjazna dla Sprawiedliwego Handlu / Fair Trade”. Było to związane z wypełnieniem pięciu kryteriów. Objęły one zarówno deklarację poparcia dla Sprawiedliwego Handlu przez Rektora UP prof. dr. hab. Kazimierza Karolczaka, jak i realizowane przez grupę koordynującą działania budujące świadomość studentów i nauczycieli akademickich w obszarze Sprawiedliwego Handlu oraz odpowiedzialnej konsumpcji. Wypełnienie warun-

ków jest więc owocem rozłożonej na dwa lata akademickiej kampanii promującej Sprawiedliwy Handel na terenie uczelni.

Planowane na nowy rok akademicki 2019/2020 działania będą stanowić kontynuację dotychczasowych, wraz z rozszerzeniem i pogłębieniem merytorycznym zagadnienia Sprawiedliwego Handlu oraz szerszego kontekstu: realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ (dotyczących m.in. wyeliminowania ubóstwa i głodu, promowania odpowiedzialnej konsumpcji i produkcji, godnej pracy oraz równości płci, stosowania zrównoważonych metod gospodarowania zasobami naturalnymi, przeciwdziałania zmianom klimatu, tworzenia partnerstw na rzecz rozwoju), z uwzględnieniem odpowiedzialnej produkcji i konsumpcji oraz Zrównoważonych Zamówień Publicznych.

KOLEJNE SUKCESY

naszych absolwentów

Aleksandra Ciejka, Biuro Współpracy z Absolwentami UP

Rok akademicki 2018/2019 zdecydowanie należy do absolwentów Wydziału Sztuki. Byli studenci rozstawiają naszą Alma Mater dojrzałymi, przemyślanymi i nowatorskimi projektami, docenianymi nie tylko przez środowisko polskie, ale i zagranicznego designu.

O projekcie naszej absolwentki Ewy Krawiec (*wzornictwo*) z wielkim uznaniem pisało ELLE Decoration Polska. Studentka pod kierunkiem dr. hab. Bartosza Muchy stworzyła nietypową zastawę stołową. Projekt był inspirowany śląską kuchnią, bo z tego regionu Polski pochodzi nasza absolwentka¹. Ewa Krawiec zaprezentowała swój projekt dyplomowy również podczas programu Dzień Dobry TVN.

Dominika Spytek to projektantka i aktywistka. Od początku kariery najbardziej fascynowało ją projektowanie produktu prospołecznego. Z inspiracji tej zrodziła się praca dyplomowa studentki, którą nadzorowała mgr Malwina Antoniszczak. Absolwentka stworzyła zestaw przeznaczony do edukacji seksualnej – *ero.edu*. Projekt składa się z dwóch tablic magnetycznych i magnesów, za pomocą których można śledzić procesy biologiczne, jakie zachodzą w naszych ciałach. *Ero.edu* spotkał się z ogromnym zainteresowaniem edukatorów seksualnych ze Szwecji, którzy współpracują z Dominiką Spytek przy jego udoskonalaniu. W marcu 2019 roku, pod kierunkiem dr. hab. Bartosza Muchy, zrealizowała kolejny dyplom „Design krytyczny w obliczu stereotypów. Feminizm, gender i autokreacja”, a w skrócie CROOSSxTOYS. Dwa miesiące po obronie projekt zaprezentowany został na wystawie Respect Me



Fot. Adobe Stock

zorganizowanej przez kolektyw Group Hug w ramach New York Design Week, a kilka miesięcy później został włączony do ekspozycji Muzeum Śląskiego w Katowicach. W 2019 roku o *eru.edu* pisał prestiżowy branżowy magazyn Calvert Journal Magazine.

Diana Biega, absolwentka *wzornictwa* na Wydziale Sztuki UP, to autorka licznych projektów, które były promowane i prezentowane na prestiżowych wystawach w Krakowie, m.in. w Miejskim Ogrodzie Sztuki, na XVII edycji Festiwalu Nauki i Sztuki, w Cricotece na wystawach „Zamyślenie” i „Hello Design”. Brała także udział w programie stażowym „Kreatywni, innowacyjni, z doświadczeniem”². Absolwentka podjęła ostatnio również współpracę z Na Niby Studio, owocem której jest animacja medyczna pokazująca, w jaki sposób dwa leki wchodzą w interakcję niebezpieczną dla zdrowia pacjenta. Na uwagę zasługuje także projekt licencjacki absolwentki pt. „Pretekst. Zestaw do parzenia kawy na piasku”, którego promotorem był dr hab. Bartosz Mucha. „Głównym celem projektu było odejście od klasycznej formy zestawu do parzenia kawy. Projekt nawiązuje do historii i tradycji, jest jednocześnie komentarzem rzeczywistości pretekstem do wspólnego spędzenia

¹ Prace można obejrzeć na stronie: <https://www.elle.pl/decoration/galeria/design-na-slaskim-stole/slaski-stol-praca-magisterska-ewy-krawiec-2>.

² Więcej informacji o projekcie można znaleźć w „Commentarii Academici” nr 5, s. 23.



Plecak dla nomady (fot. Patrycja Patalas)

czasu z bliską osobą”. Diana Biega łączy zatem w swoich pracach piękno oraz walory użytkowe.

Patrycja Patalas to miłośniczka projektowania odzieży. Pracowała jako asystent projektanta w znanej polskiej firmie odzieżowej MEDICINE, zyskując bezcenne doświadczenie w branży. Lata praktyki zostały przez nią wykorzystane podczas dyplomu licencjackiego – NOMAD.PAK, który zrealizowała w marcu 2019 roku pod kierunkiem dr. Marcina Nowaka. Celem pracy było zaprojektowanie plecaka dla współczesnego nomady tak, aby zwiększał komfort podróży, miał optymalną pojemność, był zorganizowany, wygodny w użytkowaniu oraz miał trwałe, lekkie, wodoodporne i łatwe w czyszczeniu materiały. W tym roku internetowy magazyn WHITEMAD, poświęcony architekturze, modzie i wzornictwu, opublikował artykuł o NOMAD.PAK, doceniając jego innowacyjność i wygodę.

Nasi absolwenci wkraczają także w przestrzeń miejskiej architektury. Dyplom magisterski Beaty Wyrzyckiej, zrealizowany pod opieką dr hab. Alicji Panasiewicz, prof. UP, to projekt parkletu, który można umiejscowić w dowolnej przestrzeni miejskiej, zagospodarowując miejsca przeznaczone na parking. Parklet to zielona przestrzeń rekreacyjna utworzona na miejscach parkingowych – jednym lub jego wielokrotności. Celem projektu dyplomantki jest zapewnienie miejsca odpoczynku, gdzie można zjeść lunch, porozmawiać i zrelaksować się w otoczeniu zieleni. Jednocześnie ma też dodatkowy cel – by dzięki swojej nietypowej formie skłaniać do refleksji i promować rozwiązania ekologiczne jak recykling czy korzystanie z transportu miejskiego. Ideą tego projektu jest stworzenie taniego, sezonowego i ekologicznego systemu, który będzie pozwalał na łatwe i szybkie kreowanie terenów zielonych w miejscach, w których ich brakuje, bez potrzeby tworzenia kosztownych instalacji i inwestowania znacznych środków miejskich.



Projekt dyplomowy „Design krytyczny w obliczu stereotypów. Feminizm, gender i autokreacja” (fot. Dominika Spytek)

Dominika Hapka to z kolei autorka projektu „Lokalny surowiec – bursztyn. Projekt biżuterii”, którego opiekunem była dr Dagmara Latąta. Wyroby z bursztynu, w szczególności biżuteria, są chętnie kupowanymi przez obcokrajowców pamiątkami z Polski. Jednak wśród rodaków surowiec ten często bywa niedoceniany, jeszcze częściej uznawany za przebrzmiały i niemodny. Efektem pracy projektantki jest prezentacja właściwości bursztynu – etapów w procesie obróbki, zapachu – która może wpłynąć na podwyższenie świadomości odbiorców. Proces projektowy obejmował naukę obróbki surowca nad morzem, liczne wywiady, poszerzenie wiedzy teoretycznej. Autorka stworzyła również koncept wyrobu – kolekcję bransoletek z bursztynem o nieco odmiennej estetyce. Biżuteria powstała w nadmorskiej pracowni, a projekt obejmuje również branding produktu, szczególnie że całemu procesowi przyświecała dewiza: „Myśl globalnie, działaj lokalnie”. Projekt można było oglądać w ramach wystawy Graduation Projects, zorganizowanej na Zamku Cieszyn.

Co mówią same absolwentki o studiach na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie?

- „Studia na Wydziale Sztuki UP sprawiły, że otworzyłam się na wiele nowych tematów, wzięłam udział w zaskakujących przedsięwzięciach, poznałam inspirujących ludzi i znalazłam pracę, w której mogę wykorzystywać moje doświadczenia i dalej się uczyć. Wzornictwo? Zdecydowanie polecam” – Diana Biega.
- „Nazywam się Patrycja Patalas i jestem absolwentką *wzornictwa* na UP. Podczas trzech i pół roku licencjatu na Wydziale Sztuki UP nabyłam mnóstwo przydatnych umiejętności, które wykorzystuję również w codziennym życiu”.

DZIAŁALNOŚĆ GALERII „PLUS”

w roku akademickim 2018/2019

Dr Jacek Pasieczny, Instytut Malarstwa i Edukacji Artystycznej UP



Fot. Jacek Pasieczny

„Zawsze zadziwiają mnie te wystawy...” to fragment rozmowy, jaką usłyszałem w trakcie aranżowania jednej z wystaw Galerii „Plus”. Mieści się ona w siedzibie Uniwersytetu Pedagogicznego przy ul. Podchorążych 2 (tącznik budynków na pierwszym piętrze). Miejsce „przechodnie”, a więc łatwo dostępne, dobrze oświetlone. Wydaje się być idealne do prezentacji najświeższych prac studentów UP.

Galeria powstała z inicjatywy Wydziału Sztuki i stała się swoistą reklamą bieżącej twórczości studentów i absolwentów tegoż wydziału. Mimo niewielkich rozmiarów, ale – jak wspominałem wyżej –



Fot. Jacek Pasieczny



Fot. Jacek Pasieczny

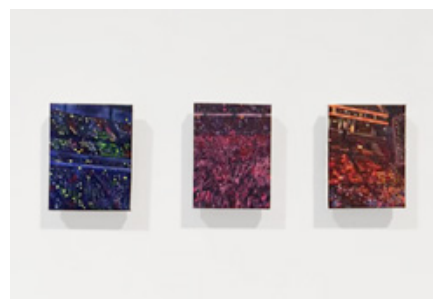
w miejscu, gdzie przechodzi się codziennie i nie sposób nie zauważyć zestawu prac coraz to innych. Takie to są wystawy malarstwa młodych dyplomantów Wydziału Sztuki.

W roku akademickim 2018/2019 można było zobaczyć wystawy malarstwa i grafiki: Magdaleny Marchewki – „Mydlenie Oczu”, Moniki Gerszewskiej – „Przebłyśki”, Marka Czeremańskiego – „Odbicia” oraz Magdaleny Turek-Staniucha – „Zbiorowiska”. Rok akademicki zamknęła wystawa zbiorowa prac w technice serigrafii z pracowni dr. hab. Stanisława Cholewy.

Podobnie jak w roku ubiegłym Galeria „Plus” wystawia „Iluzja” – studentów z Pracowni Malarstwa Architektonicznego – brała udział w dużej krakowskiej imprezie promującej sztukę współczesną w przestrzeni



Fot. Magdalena Turek-Staniucha



Fot. Magdalena Turek-Staniucha

miejskiej Krakowa – Cracow Gallery Weekend KRAKERS.

Celem wystaw Galerii „Plus” jest głównie promocja twórczości młodych adeptów sztuki naszego uniwersytetu.

Zapraszamy zatem na kolejne wernisaże w przyszłym roku akademickim!



Fot. Magdalena Turek-Staniucha

KOLIBERKI, CZYLI BAJKI

da dzieci od dzieci

Dr Katarzyna Jagielska, Instytut Spraw Społecznych UP

*Starajcie się zostawić ten świat
choć trochę lepszym, niż go zastalście.*

Robert Baden-Powell

W roku akademickim 2018/2019 studentki należące do Koła Naukowego Wolontariatu, działającego w Instytucie Spraw Społecznych pod opieką merytoryczną dr Katarzyny Jagielskiej, zrealizowały projekt społeczno-edukacyjny „Koliberki. Bajki dla dzieci od dzieci”. Celem projektu było uświadomienie uczniom trzeciej klasy szkoły podstawowej na pomoc dzieciom chorującym na nowotwory, przebywającym na Oddziale Onkologii i Hematologii Dziecięcej Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Krakowie.

Projekt został zrealizowany w klasie 3A Szkoły Podstawowej nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Ze strony szkoły w projekt zaangażowała się wychowawczyni klasy Tamara Bilik.

Realizacja projektu została podzielona na dwa etapy. W pierwszym zostały przeprowadzone zajęcia o wartości pomagania osobom chorym i potrzebującym. Lekcje te odbyły się w ramach realizacji planu



Teresa Rynduch i Małgorzata Radkiewicz – osoby realizujące projekt (fotografia udostępniona przez autorkę tekstu)

wychowawczego klasy. Podczas lekcji uczniowie wzięli udział w pogadankach na temat choroby, cierpienia i wartości, jaką niesie pomoc i wsparcie w trudnych chwilach. Wychowywać do wartości, w szczególności do wartości pomagania drugiemu człowiekowi, wrażliwości na cierpienie i chorobę można i trzeba uczyć dzieci od najmłodszych lat. Wychowując dzieci do wartości, budujemy w nich świat wartości ponadczasowych, ważnych na każdym etapie życia człowieka. Przeprowadzone pogadanki były przygotowaniem do dalszej części tego etapu, którym był mini konkurs na napisanie bajki z morałem dla dzieci chorych, przebywających w szpitalach, bez możliwości kontaktu z rówieśnikami. W konkursie zwycięzcami byli wszyscy uczniowie. Każdy z nich napisał bajkę na miarę swoich możliwości, niejednokrotnie przełamując bariery związane ze specyficznymi problemami w uczeniu się. Ponadto napisanie bajki było czasami zmierzaniem się ucznia z trudnymi przeżyciami osobistymi. Dało mu możliwość przeżycia i przepracowania osobistych problemów.

Kolejnym etapem było przygotowanie bajek w formie publikacji książkowej. Na tym etapie studenci z Koła Naukowego Wolontariatu przeprowadzili rozmowy na temat tego, czym jest wolontariat i kim jest wolontariusz, oraz dyskutowali z uczniami o wartości pomagania. Napisane przez uczniów bajki zostały zebrane i opublikowane w książeczce-cegiełce „Koliberki. Bajki dla dzieci od dzieci”.

Projekt „Koliberki” powstał z potrzeby serca oraz wsparcia dzieci, dla których szpitalny Oddział Onkologii i Hematologii Dziecięcej Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Krakowie zamienia się w „dom”. Nie jest to, rzecz jasna, dom, o jakim marzy każde dziecko, ale miejsce, w którym musi nauczyć się żyć, żeby pokonać chorobę. Realizacja projektu miała podwójne korzyści: pozwoliła dzieciom przepracować trudne sytuacje osobiste, z którymi kiedyś musiały się zmierzyć. Jednocześnie opowiadania powstałe z głębi serca stały się podstawą do wydania ich w postaci książeczki – cegiełki, z któ-



Książka-cegiełka (fotografia udostępniona przez autorkę tekstu)

rej dochód został przekazany na konto Stowarzyszenia Na Rzecz Dzieci z Chorobą Nowotworową KOLIBER. Celami statutowymi Stowarzyszenia są: pomoc dzieciom leczonym z powodu chorób nowotworowych w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym w Krakowie, zarówno w trakcie, jak i po zakończeniu leczenia, oraz pomoc finansowa i rzeczowa dla oddziałów Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Krakowie, w których leczone są dzieci chore na nowotwory¹. Jak można również przeczytać na stronie Stowarzyszenia – „celem nadrzędnym jest budowa pierwszego w Polsce centrum psychoonkologii dziecięcej, gdzie dzieci z doświadczeniem choroby nowotworowej i ich rodziny znajdą wszelką pomoc i wsparcie. Będzie to także miejsce dla tych, którzy chcą im pomagać”².

25 kwietnia 2019 roku studentki z Koła Naukowego Wolontariatu wzięły udział w trzeciej Ogólnopolskiej Konferencji „Strefa projektów edukacyjnych i społecznych” zorganizowanej przez Koło Naukowe Edukacji Międzykulturowej, Koło Naukowe „Socialis” KULTURA – JEDNOSTKA – PŁEĆ oraz Studenckie Koło Naukowe Kreatywnego Rozwoju Aktywności Młodzieży Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Celem naszego projektu było uświadomienie dzieci na pomoc dzieciom chorym. Uczniowie przygotowali bajki, a my mogliśmy im wydać je w postaci książeczki-cegiełki. To, co mogli podarować swoim chorującym kolegom, to świat bajek, świat widziany oczami dziecka. Ofiarowali swoim kolegom to, co mogli: swój czas, zaangażowanie i świat wyobraźni. Tekst zakończę słowami Barbary Bush: „każdy ma coś, co może dać innym”. Warto pomagać i dzielić się z osobami potrzebującymi swoim czasem, obecnością, wsparciem i chęcią niesienia pomocy.

¹ <https://koliber-dzieciom.pl/>

² Ibidem.



CO BĘDZIE MOŻNA ZOBACZYĆ na jesienno-zimowym niebie?

Bartłomiej Zakrzewski, Instytut Fizyki UP

*Tam [...] biegat czterokroć szybki Merkury,
tajemniczy w swych drogach,
niewidzialny wśród mgieł tego kraju,
nie do wytropienia w blasku słonecznych promieni,
sam o świetle migotliwym i drżącym.*

Stefan Żeromski „Kopernik”

Ostatni kwartał roku to czas, gdy zmienna pogoda niezbyt zachęca do spoglądania w niebo. Wprawdzie zmierzch zapada coraz wcześniej, ale typowe dla jesieni i początku zimy długie okresy zachmurzenia uniemożliwiają prowadzenie systematycz-

nych obserwacji. Tym bardziej warto spoglądać w górę i pilnować, kiedy pojawią się gwiazdy. Może uda się zobaczyć chociaż niektóre ze zjawisk, jakie mają być widoczne na jesienno-zimowym niebie.

Z początkiem października, po kilkumiesięcznej przerwie, pojawi się Wenus. Należy jej wypatrywać nisko nad zachodnim horyzontem na tle jasnego nieba. W ciągu następnych tygodni warunki jej widoczności znacznie się poprawią i pod koniec grudnia będzie łatwo ją odszukać, kierując wzrok na południowo-zachodnią stronę nieboskłonu. Wenus jest (po Słońcu i Księżycu) najjaśniejszym ciałem niebieskim, dzięki czemu w bieżącym roku bardzo dobrze pełnić będzie honory pierwszej gwiazdki, dającej znak do rozpoczęcia wieczery wigilijnej. Na początku października, po zmierzchu, bez trudu będzie można obserwować Jowisza i Saturna. Obie planety będą wtedy świecić jasno na południowej stronie nieba. Pod koniec listopada przestaną jednak być widoczne na nocnym niebie, ponieważ przez cały ten czas przesuwają się w kierunku Słońca.

Ciekawym i rzadko obserwowanym zjawiskiem będzie przejście (transzyt) Merkurego na tle tarczy Słońca. Wydarzenie to nastąpi 11 listopada i rozpocznie się o godzinie 13:35:30. Jego zakończenie jest przewidywane już po zachodzie Słońca. Z terytorium Polski będzie dobrze widoczny początkowy fragment zjawiska, począwszy od momentu, gdy ciemna „kropka” Merkurego zetknie się z jasną tarczą Słońca, do zachodu naszej Gwiazdy Dziejnej. Do prowadzenia obserwacji wystarczy duża lornetka lub niewielka lunetka. Niezbędny jest też system zabezpieczający wzrok przed uszkodzeniem światłem słonecznym. Może to być



Obserwatorium Astronomiczne na Suhorze nocą (fotografia udostępniona przez autora tekstu)

specjalny ciemny filtr optyczny (np. z folii mylarowej) lub jeszcze lepiej ekran umieszczony za instrumentem do projekcji obrazu Słońca. W żadnym wypadku nie wolno kierować oczu wprost na Słońce bez dobrej ochrony. W przypadku braku własnego instrumentu lub spodziewanej złej pogody warto wcześniej poszukać w Internecie adresów stron, na których prowadzone będą transmisje z przebiegu tego zjawiska. Następne przejście Merkurego będzie można zobaczyć dopiero w listopadzie 2032 roku.

Tranzyty planet, zaćmienia Słońca i Księżyca oraz pojawienia się jasnych komet to te szczególne momenty, kiedy to, co widać na niebie, przykuwa uwagę dużej liczby osób zawodowo niezwiązanych z astronomią. Wiele spośród tych zjawisk było i jest prezentowane w różny sposób również przez pracowników Katedry Astronomii – zarówno w Krakowie, jak i na Suhorze. Okazją do pokazania nocnego nieba z wielu miejsc na terenie Krakowa był obchodzony w 2009 roku Międzynarodowy Rok Astronomii. Starsi pracownicy UP pamiętają być może pokazy prowadzone w 2004 roku przed wejściem do budynku od strony ul. Podchorążych, podczas których można było obejrzeć tranzyt planety Wenus. Widoczna wtedy jako duża ciemna kropka, „maszerowała” powoli na tle tarczy Słońca. Kolejne takie zjawisko było pokazywane w 2012 roku. Konfiguracja orbit Wenus i Ziemi sprawia, że dwa następne będzie można zobaczyć dopiero w przyszłym stuleciu. Pokazy Słońca przed budynkiem UP są corocznie organizowane przy okazji Dnia Otwartego. Ma to zainteresować młodych ludzi astronomią i zachęcić ich do studiowania fizyki lub innego kierunku ścisłego. Każdego roku, o ile tylko pogoda na to pozwala, obok namiotu UP na Rynku Głównym mogą popatrzeć na Słońce uczestnicy Festiwalu Nauki i Sztuki.

Popularyzacja astronomii w znacznie szerszym zakresie jest prowadzona w Obserwatorium Astronomicznym na Suhorze. Swoistym archiwum tej działalności są książki pamiątkowe obserwatorium, uzupełniane na bieżąco, począwszy od dnia otwarcia placówki. Zawartość ksiąg jest dość różnorodna. Oprócz podziękowań za możliwość zwiedzenia ciekawego ośrodka naukowego i życzeń dla gospodarzy (w wielu różnych językach) można znaleźć krótkie teksty rymowane, rysunki, wizytówki, zaproszenia na uroczystości związane z działalnością obserwatorium i różne inne ciekawostki, na podstawie których można odtworzyć historię placówki. W czasie swojej ponadtrzydziestoletniej historii Suhora gościła kilkakrotnie władze uczelni – rektorów, prorektorów i członków Senatu. Spoza UP Obserwatorium Astronomiczne na Suhorze odwiedzali m.in. politycy (do rangi wicepremiera jednego z rządów), reprezentanci władz lokalnych, naukowcy z Polski i zagranicy (w tym uczestnicy kilku konferencji organizowanych przez Katedrę Astronomii UP), studenci z różnych uczelni i wiele innych osób zainteresowanych astronomią.

To obserwatorium przypomina średnio-wiekowy teleskop w którym badani musi prowadzić w samotności swoje małe badania i obserwacje. Być może byłyby minutowe sukcesy.

1996년 6월 30일에 이 수호라 천문대를 처음 방문하고 나서
2번째로 거기에 다시 방문합니다. 여기에는 초창기부터 있었던
이곳이 하얀 눈으로 온통 덮여 있습니다. 정말 멋진 풍경입니다.
플랜트로 초청하여 주신 크라이버 박사님께 정말 감사드리고,
인정 많은 여러 스태프들과 플랜트 사님들에게 감사드립니다.
이 천문대에서 많은 경험들이 나오기를 기원합니다.

2000년 2월 12일

17 MAJA 1995
Serdecznie dziękujemy za uświadomienie nam
połęgi wszechświata i życzymy conajmniej 365 pogodnych
nocy w roku.
P.S. Do zobaczenia na Marsie.

Jako ciekawostkę warto odnotować wyprawy Studenckiego Koła Naukowego Fizyków UP POZYTON. Młodzi pasjonaci astronomii kilka razy przyjeżdżali na Suhorę, aby obserwować poprzednie tranzyty Merkurego czy Wenus oraz całkowite zaćmienia Księżyca. Niektóre wyniki były później prezentowane przez nich na konferencjach naukowych.

Najwięcej wpisów w książkach pamiątkowych jest jednak zrobionych rękami dzieci i młodzieży. To do nich przede wszystkim skierowana jest działalność popularyzatorska, jaką od ponad trzydziestu lat prowadzą astronomowie z Suhory. W czasie takich spotkań dyżurny obserwator prezentuje aparaturę i omawia w prosty sposób tematykę prowadzonych badań naukowych. Często też odpowiada na liczne, czasem zaskakujące, pytania. W sezonach turystycznych (wiosna-lato oraz ferie zimowe) na Suhorze pojawiają się średnio co tydzień 2–3 grupy młodych ludzi, którzy z zainteresowaniem słuchają opowieści o gwiazdach i galaktykach oraz instrumentach używanych do ich badania. Oczywiście działalność dydaktyczna jest prowadzona wyłącznie w dzień. Noce są zarezerwowane w całości na prowadzenie obserwacji oraz inne prace naukowe.

4.XII.2010

13 P.Z.D.W. GAWRA
DZIĘKUJEMY!!



Fragmenty kroniki prowadzonej przez Obserwatorium Astronomiczne na Suhorze (fotografie udostępnione przez autora tekstu)

ARTYSTYCZNE poszukiwania

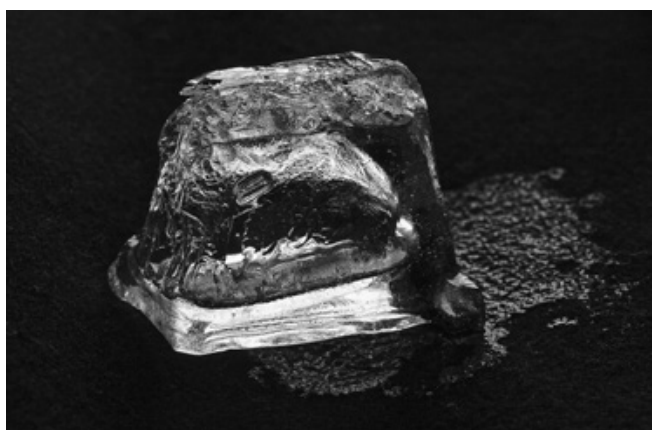
Dr Piotr Bieniek, Instytut Biologii UP

19 lipca 2019 roku w Galerii Sztuki Współczesnej Domu Środowisk Twórczych w Kielcach odbył się wernisaż mojej wystawy „Kostka lodu”.

Co możemy zobaczyć, jeśli kostkę lodu wyjmemy z zamrażalnika nieco zbyt wcześnie? Oczom naszym ukaże się zdumiewający, baśniowy świat lodowych form, zachwycających swym graficznym pięknem, wywołujących lawinę skojarzeń i interpretacji. Dodatkowo może intrygować uświadomienie sobie, że ten świat istnieje jedynie „pomiędzy” – pomiędzy bezkształtną masą wody wlaną do foremki a bryłką lodu, jaka by z niej ostatecznie powstała. Los jego był i jest przesądzony: pozostawiony w zamrażalniku zniknąłby bezpowrotnie wmarznięty w ową bryłkę, wyjęty – zniknie, bo już topnieje... Natura działa pięknie i bezlitośnie zarazem. Może powinniśmy pójść dalej drogą tej refleksji i przypadek kostki lodu potraktować jako jednostkową manifestację powszechnego losu świata: *panta rhei*? Może los kostki lodu jest też alegorią naszego losu? „Z prochu powstałeś i w proch się obrócisz” – a twoja jest jedynie ta chwila między wiecznościami, nietrwała, krucha i zmienna jak topniejąca lodowa forma?

W fotografii interesuje mnie forma i sens obrazu niezależnie od tego, do jakiego gatunku on należy. Fotografuję to, co wydaje mi się interesujące tematycznie lub wizualnie. W konsekwencji tematyka moich fotografii jest zróżnicowana. Jednak szczególnie zaciękało mnie podobieństwo form i znaczeń w różnych skalach i kontekstach. Cykl „Kostka lodu” należy do tego obszaru moich poszukiwań artystycznych.

Recenzentem wystawy był dr hab. Waldemar Kozub, prof. PŚk, który stwierdził: *Mikrokosmos niewielkich rozmiarów kostki lodu, widziany w ujęciu makro, to źródło inspiracji do twórczego działania Piotra Bieńka. Woda – lód stał się dla twórcy obiektem penetracji fotograficznej, podczas powolnego procesu destrukcji kostki lodu, przez działanie na nią dodatniej temperatury. Obserwacja owego zjawiska posłużyła Piotrowi Bieńkowi do zbudowania poetyckiego opowiadania fotograficznego. Autor umie zauważać i widzieć to, co niewidzialne. Struktury niezauważalne gołym okiem w powiększeniu ujawniają piękno zjawiskowymi formami. [...] Kompo-*



nowanie obrazu fotograficznego zapisu związane jest z plastyczną strukturą. W strukturach lodowego obiektu Bieniek wyszukuje interesujące ujęcia form, szuka przestrzeni, światła, harmonii, rytmu, faktur. Zapisane ujęcia obiektu emanują własną ekspresją, elementy nabierają znaczeń, wchodzą we wzajemne relacje, tworzą ład plastyczny. [...] Prezentowane na wystawie „Kostka lodu” wykreowane autorsko fotografii Piotra Bieńka są doskonale plastycznie, zaskakujące formalnie, zestawione spójnie w cykl. Wystawa dobra, czysta i przejrzysta, jak woda..., gratuluję.

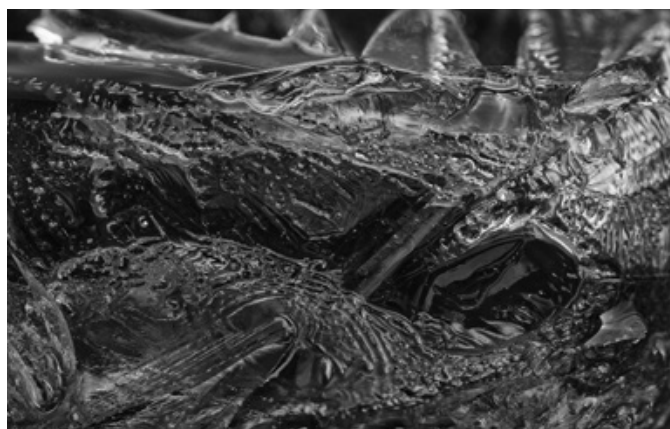
Wystawa uzyskała patronat Związku Polskich Artystów Fotografików.

O autorze

Dr Piotr Bieniek jest chemikiem, pracownikiem Instytutu Biologii UP. Od lat jego zainteresowania ewoluują w stronę sztuki fotografii. Jest artystą fotografikiem, członkiem rzeczywistym Związku Polskich Artystów Fotografików oraz Fotoklubu RP, posiada tytuł AFIAP (Artysta Międzynarodowej Federacji Sztuki Fotograficznej). Przez 8 lat pracował dodatkowo jako nauczyciel przedmiotów zawodowych w szkole policealnej przygotowującej do wykonywania zawodu fototechnik, jest również egzaminatorem OKE w tym zawodzie. Na naszej uczelni prowadzi m.in. dwa wykłady ogólnouczelniane o tematyce fotograficznej.

Jest autorem kilkunastu wystaw indywidualnych oraz uczestnikiem licznych wystaw zbiorowych. Wiele jego prac uczestniczyło w międzynarodowych salonach pod patronatem FIAP i PSA (Amerykańskie Towarzystwo Fotograficzne), zdobywał również nagrody i wyróżnienia w prestiżowych międzynarodowych konkursach Px3 (Prix de la Photographie, Paris), London International Creative Competition, International Photography Awards, Moscow International Foto Awards.

Fotografie udostępnione przez dr. Piotra Bieńka



POCZYTUJĘ SOBIE

ten wybór za zaszczyt

1 czerwca 2019 roku ukonstytuowała się Rada Doskonałości Naukowej, w której składzie znalazł się prof. dr hab. Mariusz Wołos, Prorektor ds. Nauki UP. W rozmowie z Moniką Wąs opowiedział o jednostce powołanej w związku z wprowadzaniem w życie zapisów Konstytucji dla Nauki, pokazał różnice pomiędzy Centralną Komisją ds. Stopni i Tytułów a Radą Doskonałości Naukowej, a także podzielił się kilkoma cennymi przemyśleniami oraz uwagami dotyczącymi obu organów.

Konkurencja w przypadku historii była naprawdę duża, bo aż dziesięćkrotnie kandydatów z liczących się ośrodków z całej Polski...

Zgadza się, było ponad sześć osób na jedno miejsce. Wśród kandydatów znalazły się nazwiska bardzo rozpoznawalne w środowisku historycznym. Przyznaję, że osiągnąłem korzystny wynik i dziękuję wszystkim osobom, które oddały na mnie swój głos. Jednak przede wszystkim chciałem wyrazić wdzięczność dla Uniwersytetu Pedagogicznego, który zaproponował moją kandydaturę. Drugą jednostką, która również się na to zdecydowała, był Uniwersytet Szczeciński. Poza tym, że poczytuję możliwość pracy w Radzie Doskonałości Naukowej za zaszczyt, to myślę o niej jako o sukcesie Uniwersytetu Pedagogicznego. To docenienie roli naszej uczelni i jej rosnącej pozycji na mapie naukowej Polski. W skład RDN weszło bowiem zaledwie sto czterdzieści jeden osób.

Jak należy postrzegać tak małą liczbę członków RDN?

To jeden z tych aspektów dotyczących nowego organu, któremu warto poświęcić więcej uwagi. Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów liczy dwieście dwadzieścia osiem osób, a jej członkowie byli wybierani jedynie przez profesorów tytularnych. Rada Doskonałości Naukowej jest mniejsza o blisko dziesięćdziesięciu badaczy



Prof. dr hab. Mariusz Wołos (fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto)

i była wyłaniana przez profesorów i doktorów habilitowanych, czyli według starej nomenklatury przez wszystkich samodzielnych pracowników naukowych. Liczbę głosujących najlepiej oddają jednak dane statystyczne. Policzone, że czynnych profesorów tytularnych mamy obecnie około 10 tysięcy, a z pracownikami emerytowanymi to około 12 tysięcy, natomiast poszerzając to grono o doktorów habilitowanych, uzyskujemy blisko 29 tysięcy uprawnionych do głosowania. Frekwencja w tegorocznych wyborach wyniosła 62,89%. Z wszystkich przytoczonych danych można wysnuć wniosek, że członkowie RDN, dzięki większej reprezentatywności, uzyskali silniejszy mandat, najprościej mówiąc, mają szersze poparcie środowiska naukowego.

Rada Doskonałości Naukowej ma docelowo zastąpić Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów...

Te ciała będą funkcjonowały równolegle do 31 grudnia 2020 roku. Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów musi rozpatrzyć wnioski awansowe, które spływały do 30 kwietnia 2019 roku zgodnie z procedurami zapisanymi w poprzedniej ustawie. Ponadto w jej kompetencjach znajdowało się także przyznawanie uprawnień do nadawania stopni, które będzie teraz zależało od wyników ewaluacji. Nie mam pewności, czy CK zdoła załatwić wszystkie pisma, które ostatnio do niej spłynęły. Nie wiemy jeszcze, co stanie się ze sprawami, które nie zostaną rozstrzygnięte do tego czasu. Możliwe, że uczeni będą składali kolejne wnioski, spełniające warunki zawarte już w nowej ustawie.

Rada Doskonałości Naukowej od października tego roku będzie rozpatrywała tylko wnioski awansowe zgodnie z KDN. Nie oznacza to, że będziemy mieli mniejszą liczbę obowiązków niż Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów. Pojawiły się już co najmniej dwa duże projekty, którymi należy się zająć. Minister Jarosław Gowin w swoim przemówieniu zaznaczył, że tryb postępowań o nadanie tytułu profesora nie jest w ustawie dokładnie opisany. Doprecyzowanie pozostawił RDN, która opracuje np. spisy dokumentów niezbędnych do przedłożenia wraz z wnioskami. Minister zachęcał, aby wymagać wysokiego poziomu od kandydatów na profesorów. Należy oceniać ich, biorąc pod uwagę dorobek naukowy i umiędzynarodowienie. Drugą istotną kwestią, o której dyskutowano już podczas czerwcowych obrad, jest sytuacja recenzentów wniosków awansowych. Zdarzają się niestety coraz częściej przypadki występowania z powództwem cywilnym przeciwko naukowcom,



Fot. Adobe Stock



Grafika z oficjalnej strony MNiSW

którzy napisali negatywne opinie. Taka sytuacja jest dla mnie trudna do zrozumienia i nie dziwi mnie, że naukowcy odmawiają przyjmowania zadania w obawie przed powództwem. Radzę zależeć na uzyskaniu swoistych „immunitetów” chroniących recenzentów, co w praktyce może okazać się niełatwe.

Patrząc przez pryzmat tych informacji, widzimy, jak wiele należy zrobić i przed jakimi problemami staje obecny skład RDN. W niektórych sprawach będziemy czerpali z doświadczenia członków Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów. Warto wspomnieć, że 38% osób zasiadających w RDN rekrutuje się właśnie z obecnej CK.

Jakie zadania będą mieli poszczególni członkowie RDN?

Podział obowiązków jest już mniej więcej znany i zależy od miejsca w strukturze. Przewodniczący jednostki został powołany przez Ministra Jarosława Gowina. Pozostała część prezydium pochodzi z wyboru, którego członkowie RDN dokonywali na spotkaniach w czerwcu i we wrześniu. Pierwsze zebrania odbywały się w pełnym składzie. Od października obradujemy zgodnie z dziedzinami. Reprezentuję nauki humanistyczne, a w ramach nich historię. Jestem specjalistą w zakresie dziejów XIX i XX wieku, zwłaszcza zaś historii najnowszej. W mojej dyscyplinie współpracuję z prof. dr. hab. Tomaszem Jasińskim, mediewistą i ge-

neologiem z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, dyrektorem Biblioteki Kórnickiej, który działa obecnie również w Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów, oraz z prof. dr. hab. Cezarym Kukło z Uniwersytetu w Białymstoku, demografem historycznym oraz ekspertem z zakresu historii nowożytnej. Podział jest o tyle dobry, że uzupełniamy się w sensie epokowym, poza antykiem obejmujemy bowiem swoimi zainteresowaniami niemal całą historię. W kolejnych miesiącach okaże się to na pewno bardzo pomocne, bo naszym zadaniem będzie przygotowanie listy recenzentów dla każdego wniosku awansowego. To trudne wyzwanie.

Dlaczego?

Musimy wskazać pulę kandydatów, spośród której będą losowani recenzenci. Najlepiej zobrazuję to pani na przykładzie. W przypadku wniosku o nadanie tytułu profesora, zgodnie z zapisami KDN, potrzeba pięciu recenzentów, a lista przedstawiana przez członków Rady Doskonałości Naukowej musi zawierać piętnaście nazwisk. Jeżeli wniosek awansowy będzie dotyczył dziejów Hiszpanii w dwudziestym wieku i zostanie przedłożony przez polskiego badacza, to znalezienie piętnastu specjalistów z tej wąskiej u nas dziedziny wydaje się mało prawdopodobne. Ponadto nie każdy ekspert będzie brany pod uwagę. Recenzentem nie może zostać osoba, która pełniła już tę funkcję na innym etapie awansu zawodowego, była promotorem pracy doktorskiej wnioskodawcy, uczestniczyła z nim w projekcie badawczym bądź stworzyła wspólną publikację naukową. I tu pojawia się pewne niebezpieczeństwo, ponieważ na przedstawionej przez nas liście kandydatów mogą się znaleźć np. trzy osoby dobrze znające wspomnianą materię, ale podczas losowania nie zostanie wyłoniona żadna z nich. Przedstawiony tryb doboru recenzentów ma także swoje dobre strony. Ustawodawcy zależało na zwiększeniu puli oceniających i wyeliminowaniu podejrzenia o jakąkolwiek uznaniowość. Uważam, że dopiero praca nad wnioskami i praktyka z niej wynikająca pomoże wypracować najlepsze rozwiązania.

ZASOBY LUDZKIE

na Uniwersytecie Pedagogicznym

Monika Kołakowska-Kowalska, Bożena Stanio
Zespół ds. zasobów ludzkich, Biuro Kanclerza UP



Zakładka Zasoby ludzkie w intranecie UP

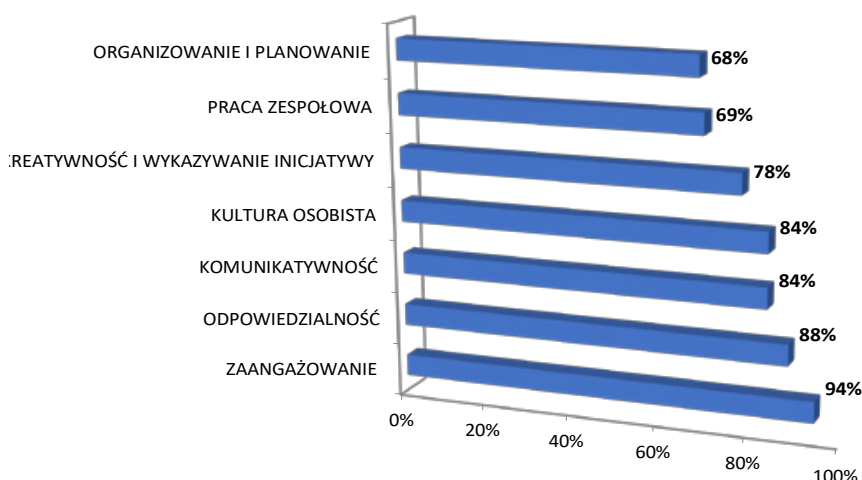
Od października 2018 roku Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie jest zaangażowany w realizację projektu „Uczelnia najwyższej jakości – UP to THE TOP”. Szczególnie ważnym aspektem przedsięwzięcia jest wprowadzenie zmian w obszarze roz-

woju, w tym działań z zakresu miękkiego HR-u na uczelni. Ze względu na dynamikę rynku pracy oraz wymogi podyktowane nowymi regulacjami ustawowymi konieczne jest stworzenie na Uniwersytecie Pedagogicznym strategii rozwoju kadr, która będzie z jednej strony wypadkową

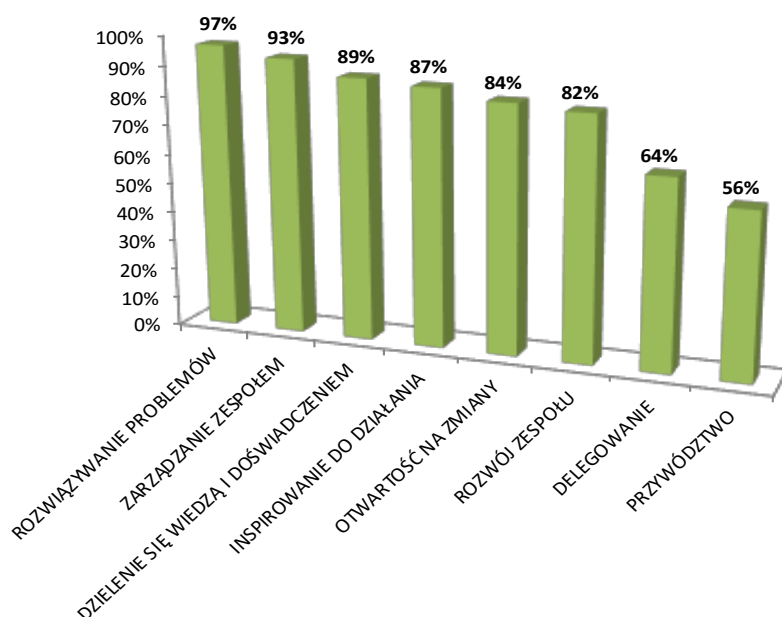
potrzeb pracowników, a z drugiej strony celów i ogólnej strategii rozwoju uczelni.

W ramach projektu zaplanowano działania do 2021 roku, które w pierwszej kolejności będą dotyczyły pracowników niebędących nauczycielami akademickimi. W czerwcu 2019 roku na Uniwersytecie Pedagogicznym został powołany zespół ds. zasobów ludzkich zajmujący się realizacją wybranych zadań w projekcie, a jednocześnie wspomagający procesy personalne na uczelni. Do głównych zadań zespołu należą: **współtworzenie nowych opisów stanowisk pracy, dokonanie przebudowy istniejącego systemu oceny pracownika w oparciu o model kompetencyjny, aktualizacja wartościowania stanowisk pracy i opracowanie wytycznych do budowy strategii rozwoju zasobów ludzkich UP.**

Zgodnie z planami na przyszły rok zespół zostanie włączony w prace nad przygotowaniem uczelni do wdrożenia **Europejskiej Karty Naukowca i Kodeksu postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych.**



KOMPETENCJE OSOBY NA STANOWISKU KIEROWNICZYM
NA UNIwersytecie PEDAGOGICZNYM W KRAKOWIE



Dobiegają końca pierwsze działania w projekcie dotyczące opracowywania opisów stanowisk pracy. Po etapie konsultacji i weryfikacji projektów opisów stanowisk zaproponowanych przez poszczególnych kierowników jednostek nastąpi ostateczne zatwierdzenie i wdrożenie nowych nazw stanowisk i finalnych opisów stanowisk pracy. Powstają one w momencie wielu zmian strukturalnych. Jest to doskonały czas z punktu widzenia zarządzania procesem zmian. Opisy stanowisk i nowe dobrze przemyślane nazwy stwarzają bowiem szansę budowy i rozwoju ścieżek kariery oraz awansu pracowników. Głównym atutem dokonywania opisu stanowisk pracy jest identyfikacja faktycznie realizowanych zadań. Ponadto w odróżnieniu od zakresów czynności będą one stanowiły również doskonałą bazę dla określenia wymogów

rekrutacyjnych na poszczególne stanowiska, tym samym zwiększą atrakcyjność oferty rekrutacyjnej uczelni. Zakończenie prac przewidywane jest na czwarty kwartał 2019 roku.

Jednocześnie rozpoczęto prace nad modyfikacją modelu oceny pracownika. Aktualnie opracowywany jest nowy arkusz służący do oceny pracownika, oparty na analizie i ocenie kompetencji. Zgodnie ze strategią rozwoju uczelni, mającą na względzie perspektywę pracownika, wybór kompetencji do oceny pracownika i osób zajmujących stanowiska kierownicze został dokonany w oparciu o wyniki ankiet zamieszczonych w intranecie. Badanie opinii pracowników na temat preferencji ocenianych kompetencji zostało przeprowadzone w okresie od połowy

maja do połowy lipca 2019 roku. **Zaangażowanie** zostało uznane za jedną z trzech najważniejszych kompetencji zaraz obok **odpowiedzialności i komunikatywności** wśród ogólnych kompetencji, jakimi powinien charakteryzować się pracownik UP. Z kolei **rozwiązywanie problemów, zarządzanie zespołem** oraz **dzielenie się wiedzą i doświadczeniem** to główne kompetencje wskazane dla osób na stanowisku kierowniczym. Obraz graficzny na wykresach prezentuje pełny ranking kompetencji, jaki stworzyli pracownicy UP.

Zmodyfikowany System Oceny Pracownika będzie uwzględniał kompetencje:

- pracownika uczelni (ważne ze względu na realizację celów strategicznych uczelni, uniwersalne i jednakowe dla wszystkich pracowników, bez względu na zajmowane stanowisko lub pełnioną funkcję);
- kierowników/dyrektorów (dodatkowe kompetencje wynikające z pełnionych funkcji);
- stanowiskowe (inne dla każdej grupy).

Pilotażowe wdrożenie oceny pracownika zaplanowane jest na koniec 2019 roku.

Dla wsparcia komunikacji i w oparciu o potrzeby pracowników w intranecie została wprowadzona zakładka **Zasoby ludzkie**. Znajdują się tam informacje na temat głównych zadań projektu oraz wiele materiałów pomocniczych z obszaru HR. Jedną z ważniejszych kwestii dotyczących rozwoju kadr jest adaptacja nowego pracownika do struktury uczelni. W zakładce **Zasoby ludzkie** można znaleźć poradnik dla kadry kierowniczej ze wskazówkami efektywnego wdrożenia nowego pracownika. Zaplanowana również została oficjalna forma powitania pracowników przez władze uczelni podczas specjalnie zorganizowanego spotkania. W zakładce zamieszczone zostały także szablony pytań i przykładowe scenariusze rozmów rekrutacyjnych. W celu wspierania mobilności i umiędzynarodowienia na UP, udostępniono także dokumenty rekrutacyjne w wersji anglojęzycznej. Pracownicy zespołu zasobów ludzkich służą pomocą przy projektowaniu ogłoszeń konkursowych i czuwają nad poprawnością ich treści zgodnie z wymogami przepisów prawa.

Zespół zasobów ludzkich, który pracuje nad zadaniami projektu, z otwartością podchodzi do wdrażanych zmian i zachęca do komunikacji, licząc na inicjatywę i opinie pracowników. Mamy nadzieję, że wspólne działania przyniosą wymierne korzyści oraz wzmocnią pozytywny wizerunek Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.

WIZYTA NAUKOWA

w Wielkiej Brytanii

Dr Renata Śliwa, Instytut Prawa, Administracji i Ekonomii UP

W czerwcu i lipcu 2019 roku odbywałam staż naukowy jako Visiting Scholar w Centrum Ekonomii i Przedsiębiorczości Uniwersytetu Buckingham (Centrum Vinsona).

Centrum Vinsona jest bazą naukową Instytutu Spraw Gospodarczych (Institute of Economic Affairs, IEA) oraz Uniwersytetu Buckingham powstałą pod koniec 2018 roku, wyposażoną w infrastrukturę do rozwijania innowacyjnych programów nauczania ekonomii i biznesu, przygotowywania projektów naukowych oraz ekspertyz. Pod auspicjami Institute of Economics Affairs oraz Uniwersytetu Buckingham wydawane jest czasopismo „Economic Affairs” otwarte na nowe podejścia do analiz gospodarki i biznesu. Motto działalności Centrum Vinsona brzmi: „Further the Constitution of Liberty through Free Trade and Enterprise” („Sprzyjać realizacji konstytucji wolności poprzez wolny handel i działalność przedsiębiorstwa”).

Nadzór naukowy nad moimi pracami prowadzonymi w Centrum Vinsona zgodził się przyjąć prof. Martin Ricketts, Professor of Economic Organization na Uniwersytecie Buckingham oraz specjalista z zakresu teorii regulacji gospodarkę. Efektem poszukiwań wspieranych przez prof. M. Rickettsa jest wypracowanie próbnej koncepcji modelowania partycypacyjnego podejścia do tworzenia regulacji jako dobra kontrybucyjnego (ang. *contribution good*), czyli dobra dostępnego tylko dla tych, którzy przyczyniają się do jego pomnożenia (np. jeśli chcesz korzystać z wiedzy, wcześniej musisz ją zdobyć, poszerzyć). Inspiracją do takiego ujęcia regulacji stosowanych w gospodarce był artykuł T. Kealey, M. Ricketts, „Modelling science as a contribution good”¹.

W obrębie moich zainteresowań naukowych znajdują się wybrane zagadnienia regulowania gospodarki. Ostatnie odniesienia w prowadzonej pracy badawczej koncentrowały się głównie na istocie narzędzia regulacyjnego, jakim jest ocena skutków regulacji (ang. *Impact Assessment*), którego rosnąca popularność stanowi o ujawniającym się trendzie partycypacyjnym w regulacji gospodarek.

Pobyt na Uniwersytecie Buckingham przebiegał w atmosferze intensywnej pracy badawczej prowadzonej pod roboczym tytułem „Participatory Approach to Economic Regulation”. W trakcie czterotygodniowego wyjazdu podjęto szereg analiz, spotkań, rozmów i wizyt studyjnych. Ważnym elementem stażu była konferencja THINK organizowana corocznie przez IEA w Royal Geographical Society w Londynie. Ponadto owocnym punktem pobytu na uniwersytecie były warsztaty zorganizowane przez Centrum Vinsona, zatytułowane „Growth in the modern world: Economics, Knowledge, and Bourgeois Ethics”, z udziałem gościa specjalnego prof. Deidre McCloskey, promującej idee pre-



Fot. Adobe Stock

zentowane w jej książce pt. „Bourgeois Equality: How Ideas, Not Capital or Institutions, Enriched the World”. Uczestnictwo w serii wykładów prowadzonych przez prof. Pedro Schwartza „Four Lectures on the History of Monetary Economics” było również wartościowym doświadczeniem dydaktyczno-naukowym zdobytym w trakcie stażu.

Wizyta na Uniwersytecie Buckingham stała się dla mnie źródłem ważnych doświadczeń i inspiracji w doskonaleniu warsztatu naukowego i dydaktycznego. W trakcie odbywanych spotkań nie zabrakło również wielu impulsów tworzących pomysły na innowacyjne podejścia do podejmowania współpracy akademicka – otoczenie społeczno-gospodarcze. Pobyt został sfinansowany przy znaczącym współudziale środków wyasygnowanych przez prof. dr. hab. Andrzeja Piaseckiego, Dyrektora Instytutu Prawa, Administracji i Ekonomii UP.



Fotografie udostępnione przez autorkę tekstu

¹ Zob. „Research Policy” 2014, no 43, s. 1014–1024.

WAKACYJNE ŻYCIE

Dr Hanna Dębska, Instytut Prawa,
Administracji i Ekonomii UP

naukowca

Wbrew potocznym opiniom praca naukowa nie ustaje w wakacje. Ten okres jest dla nas szczególnie cenny. Brak obciążenia dydaktycznego sprawia, że możemy oddać się temu, co w tym zawodzie najważniejsze – pracy badawczej. Jestem socjolożką prawa, więc moje zainteresowania oscylują wokół kwestii prawnych, ale analizowanych za pomocą aparatu nauk społecznych, co daje niezwykle interesujące efekty. W mojej specjalności, w przeciwieństwie do innych dziedzin z zakresu prawa, prowadzi się badania empiryczne, co już samo w sobie jest fascynujące, gdyż pozyskiwana w ten sposób wiedza ma charakter nie tylko poznawczy (opisowy, można powiedzieć: zaspokajający ciekawość), ale także wyjaśniający (dlaczego?) i przewidujący (co będzie?).

Staram się zawsze wykorzystać okres wakacji szczególnie intensywnie – dokończyć artykuły i projekty badawcze. Aktualnie jestem zaangażowana w grant Narodowego Centrum Nauki, w ramach którego prowadzę badania z zakresu socjologii wiedzy i badam środowisko teoretyków i filozofów prawa. By je dokończyć, jeszcze w czerwcu odbyłam staż w Instytucie Studiów Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego. Z kolei w sierpniu i na początku września przebywałam na wyjeździe badawczym na Uniwersytecie Browna w USA pod opieką naukową prof. Michaela Kennedy'ego, który tak jak ja interesuje się aktualnymi przemianami polityczno-społecznymi w Europie, obecnie również zmianami wokół systemu sądownictwa w Polsce. Moja rozprawa doktorska dotyczyła społecznej legitymizacji Trybunału Konstytucyjnego, dlatego z wielką radością przyjął zaproszenie do jego instytutu, gdzie miałam możliwość dyskusowania o najnowszych wynikach swoich badań właśnie w tym obszarze. Za-

nim przyjechałam na Brown, uczestniczyłam w corocznym spotkaniu Stowarzyszenia Socjologii Amerykańskiej w Nowym Jorku. Jest to najważniejsze socjologiczne wydarzenie naukowe w USA. Ten czas był bardzo intensywny. Poza słuchaniem światowej sławy socjologów, starałam się umówić na spotkania z ważnymi – z punktu widzenia moich zainteresowań – badaczami. Spotkałam się m.in. z Davidem Swartzem i Salvatorem Babonesem, którzy wykorzystują w swojej pracy te same teorie naukowe. Takie dyskusje niezwykle rozwijają.

Moja prawdziwa przygoda naukowa rozpoczęła się właśnie od jednego z takich wyjazdów, gdy byłam już doktorem prawa, ale jeszcze studentką socjologii. Szybko okazało się, że jeśli chcę poważnie zajmować się moją specjalnością, muszę przyswoić dużo wiedzy statystycznej. Jednocześnie otworzyła się możliwość ubiegania o stypendium finansujące pobyt i szkołę z zaawansowanych metod statystycznych na Uniwersytecie Michigan w USA. Kiedy przesłam przez sito wyłaniające kandydatów i stypendium dostałam, byłam jednocześnie szczęśliwa i... bardzo zaniepokojona. Po studiach prawniczych moja wiedza matematyczna – jak można się domyślić – wymagała odświeżenia i znacznych uzupełnień. W dodatku była niedostosowana do aktualnych potrzeb, więc codziennie przez kilka miesięcy przed wyjazdem uczyłam się na kursach online prowadzonych przez wykładowców z całego świata na platformie Coursera. Uzupełnienie braków zajęło dużo czasu i niejednokrotnie było trudne. Dało jednak ogromną satysfakcję i świadomość, że można nauczyć się wszystkiego, jeśli jest się odpowiednio zmotywowanym. Dziś ta determinacja procentuje. Wykorzystuję metody, które dotąd w polskiej socjologii prawa nie były stosowane. Wachlarz możliwości znacząco się poszerzył. Moja droga naukowa dowodzi, że w swojej karierze warto narażać się na takie – modne dziś – wychodzenie ze strefy komfortu.

Oczywiście istotne pozostają kwestie finansowania takich pobytów. Tym razem uzyskałam je w konkursie na wsparcia wyjazdów zagranicznych Zintegrowanego Programu Rozwoju Uniwersytetu Warszawskiego. W ostatnim roku akademickim był to już mój kolejny międzynarodowy wyjazd naukowo-badawczy. Poprzednie – do Francji (Paryż) i Niemiec (Bonn) – pomógł mi sfinansować mój macierzysty instytut. Takie dłuższe po-



W trakcie zjazdu ASA w Nowym Jorku – od lewej: prof. Michael Kennedy (Brown University), dr Tomasz Warczok (IFiS UP), dr Hanna Dębska (IPAiE UP) i dr Stephanie Bayer (Leibniz Universität Hannover)

byty dają unikalną szansę na omówienie i porównanie swoich pomysłów naukowych i wyników badań z wybitnymi specjalistami z całego świata. Budują istotne naukowe relacje w gronie zainteresowanych tą samą tematyką ekspertów, którzy mogą wymienić się doświadczeniem i wiedzą. Poza naukowymi zaletami, mogą również prowadzić do nawiązania trwałych przyjaźni, co stało się również moim udziałem. Można zapytać, dlaczego jeszcze takie doświadczenia międzynarodowe są w pracy akademickiej tak ważne? Odpowiedź jest następująca: tylko w warunkach ciągłej konfrontacji tworzy się rzetelna, autentyczna nauka, roszcząca sobie prawo do odkrywania prawdy o świecie społecznym. Dlatego w Brown nie tylko spotykałam się z naukowcami (m.in. wybitną socjolożką prawa Nicole Gonzales van Cleve), ale zorganizowaliśmy seminarium, na którym mogłam przedstawić swoje najnowsze wyniki dociekań nad zmianami wokół Trybunału Konstytucyjnego bardzo zróżnicowanej grupie specjalistów, co dało zaskakujące rezultaty i otworzyło nowe możliwości.

Co dalej? Wrzesień to zawsze gorący okres konferencyjny (chętnie wyjeżdżam zarówno na konferencje prawnicze, jak i socjologiczne), więc po powrocie z USA, zaledwie po kilku dniach, wybrałam się na Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny, a potem (już po raz trzeci) na tygodniowe, zaawansowane szkolenie na Uniwersytecie w Poczdamie (Niemcy) z zakresu technik statystycznych (tzw. geometrycznej analizy danych), z których aktualnie korzystam, przeprowadzając badania. Szkolenie jest prowadzone co roku na innym europejskim uniwersytecie przez twórców tej metody – matematyczkę Brigitte LeRoux i wybitnych socjologów, m.in. Frederica Lebarona. Uczenie się od najlepszych, ciągłe doskonalenie się, możliwość dyskusji nad swoją pracą i odkrywanie świata – dlatego właśnie wybiera się karierę naukową, nawet kosztem wakacji.

Wyniki prowadzonych przez siebie badań, poza publikacjami ściśle naukowymi, prezentuję corocznie na wykładzie z socjologii prawa, zapraszam zatem wszystkich zainteresowanych tą pasjonującą dyscypliną.



Na Kampusie Uniwersytetu Browna w USA po spotkaniu naukowym – od lewej: prof. Michael Kennedy (Brown University), prof. Nicole Gonzales Van Cleve (Brown University), dr Hanna Dębska (IPAiE UP), dr Tomasz Warczok (IFiS UP)

PIERWSZE KROKI

na UP...

Monika Wąs

Od kilku dni trwa nowy rok akademicki. Kolejni studenci rozpoczęli swoją przygodę ze studiami, którą (jestem o tym przekonana) będą wspominali po latach z uśmiechem.

Nasz krótki poradnik pomoże w dotarciu do osób, które ułatwią Państwu dalszy rozwój zawodowy, oraz w odnalezieniu ważnych i interesujących miejsc na UP. Kilku cennych rad udzieliły osoby pełniące kierownicze stanowiska na uczelni, obserwujące wiele ścieżek kariery naukowej i managerskiej, które dzięki wieloletniemu doświadczeniu wiedzą, w co należy zainwestować na początku.

Pierwsze dni i tygodnie studiów przeznacza się zazwyczaj na aklimatyzację w akademiku i w budynkach, w których będą odbywały się zajęcia. To czas, aby zapisać się do bibliotek i pożyczyć pierwsze lektury wymieniane na zajęciach wprowadzających. Październik jest

także idealnym miesiącem na poznanie szerokiej oferty UP. Czas pomiędzy konwersatoriami i wykładami można wykorzystać na rozwój pasji w kołach naukowych lub Akademickim Związku Sportowym, a po zajęciach warto wybrać się do Klubu Studenckiego „Bakałarz”. Osoby, które chcą sprawdzić się w roli wolontariusza i nabyć wiele przydatnych umiejętności, takich jak: praca w zespole, organizacja siebie w czasie, komunikacja, zachęcam do kontaktu z Centrum Dokumentacji Zsyłek, Wypędzeń i Przesiedleń UP. Jeżeli chcecie uczyć się w międzynarodowym środowisku, to koniecznie zajrzyjcie do Biura Współpracy Międzynarodowej. Osoby, które chcą łączyć studia z pracą zawodową, zachęcam do kontaktu z doradcami zawodowymi, a tych, którzy chętnie wezmą udział w szkoleniu lub spotkaniu z ekspertem, odsyłam do strony Akademickiego Biura Karier UP.

Wszystkie wypowiedzi są cenne, każda pomoże Państwu w odnalezieniu się w strukturach i budynkach UP, a także w samym studiowaniu. Warto spojrzeć na nie jak na rzetelną informację, a to przecież najcenniejsza waluta w dzisiejszym świecie.

Prof. dr hab. Kazimierz Karolczak, Rektor UP



Fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto

Podobnie jak każdy student Uniwersytetu Pedagogicznego, również ja rozpoczynałem studia z licznymi planami, pomysłami i obawami. Zależało mi na dobrych wynikach egzaminów, uzyskaniu dyplomu i rozpoczęciu ścieżki zawodowej. Zastanawiałem się, jak będzie przebiegała pierwsza sesja egzaminacyjna. Kilka lat minęło bardzo szybko, ukończyłem studia magisterskie z historii. Potem obroniłem doktorat, uzyskałem habilitację i profesurę. Związałem swoją karierę

z Wyższą Szkołą Pedagogiczną, następnie Akademią Pedagogiczną, a dziś na Uniwersytecie Pedagogicznym mam przyjemność kształcić kolejne pokolenia młodych ludzi. Obserwowałem wybory i działania podejmowane najpierw przez moich rówieśników, a potem kolejnych uczniów – licencjatów, magistrantów, doktorantów – dlatego mogę powiedzieć Państwu, że najważniejsze jest właściwe określenie swoich celów i ich konsekwentne realizowanie każdego dnia.

Z perspektywy osoby studiującej i uczącej na UP mogę również powiedzieć, że pomiędzy okresem, w którym rozpoczyna-

łem studia, a rokiem akademickim 2019/2020 zaszły ogromne zmiany. Obecnie studenci mają o wiele więcej możliwości – mogą łączyć studia z rozwijaniem swoich pasji lub z pracą zawodową. Prócz zdawania egzaminów i nabywania potrzebnych kompetencji zachęcam Państwa do poszukiwania dodatkowych aktywności, nie tylko poza UP. Uczelnia daje dziś kompleksową ofertę, ale także przestrzeń na własną twórczość. Osobom utalentowanym muzycznie polecam Chór Mieszany Educatus i Orkiestrę Symfoniczną UP. To wyjątkowa możliwość rozwoju umiejętności przy wsparciu ekspertów – prof. Adama Korzeniowskiego (dyrygenta i kierownika artystycznego Chóru Mieszanego Educatus) i dr Małgorzaty Tęczyńskiej-Kęski (dyrygent Orkiestry Symfonicznej UP). To także sposób na zbudowanie wyjątkowych wspomnień i przyjaźni podczas licznych prób, występów i wyjazdów w ramach aktywności w wyżej wymienionych jednostkach.

Ogromne znaczenie miało dla mnie również miasto, w którym mogłem się kształcić. Nigdy nie żałowałem wyboru. Kraków ma bogatą historię i tradycję, a jego atmosfera zapada w pamięć również tych osób, które po studiach wybiorą inne miejsce do pracy i dalszego rozwoju. Warto skorzystać ze wszystkiego, co dziś Państwu oferuje.

Na początku drogi studenckiej życzę Państwu determinacji, pracowitości i pomyślności oraz wielu inspirujących spotkań z kulturą, literaturą, sztuką i oczywiście z nauką.



Orkiestra Symfoniczna UP (fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto)

Prof. dr hab. Bogustaw Skowronek, Prorektor ds. Kształcenia

Kształcimy obecnie na 55 kierunkach studiów i ok. 100 specjalnościach (wybieranych przez kandydatów po przyjęciu na studia). To dowód na to, jak wielką wagę przywiązujemy do procesu kształcenia akademickiego. Studia wyższe to bowiem czas, w którym nabywa się zarówno wiedzę, jak i umiejętności. Powiedziałbym nawet: przede wszystkim umiejętności. Bo studiowanie to nie tylko zdobywanie wiedzy poprzez wykłady, ćwiczenia, seminaria, praktyki, też inne formy dydaktyczne, ale również budowanie umiejętności. Umiejętności samodzielnego poszukiwania naukowych ustaleń, społeczne-

go funkcjonowania, komunikowania, rozwijania własnych zdolności, wreszcie umiejętności weryfikowania pozyskanych informacji, co dziś w dobie mediów społecznościowych i „fake-newsów” staje się umiejętnością bardzo ważną. Chcę też mocno podkreślić, iż w owym samodzielnym budowaniu rozmaitych umiejętności naszym studentom zawsze towarzyszy, pomaga i wspiera wysoko wykwalifikowana kadra naukowo-dydaktyczna oraz pracownicy Centrum Obsługi Studenta. Ta właśnie jednostka administracyjna uczelni zadba o wszelkie sprawy formalne związane z tokiem kształcenia, a kompetentne pracownicy Centrum zawsze będą służyć pomocą.



Fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto

Prof. dr hab. Mariusz Wołos, Prorektor ds. Nauki

Kieruję moją krótką wypowiedź zarówno do osób, które rozpoczynają studia na etapie licencjatu, jak i magisterium, bo uważam, że warto zacząć planować swoją karierę jak najwcześniej. Trzy lata w przypadku studiów pierwszego stopnia i dwa w przypadku drugiego stopnia to paradoksalnie niedługi czas. Oferta UP jest naprawdę interesująca i rozbudowana. Szansę na dalszy rozwój naukowy daje Szkoła Doktorska, która rozpoczęła swoją działalność od 1 października, choć powołana została do życia już wcześniej.

Kadra akademicka UP chętnie pomaga młodym ludziom w dokonaniu właściwego wyboru. Obserwuję na naszym uniwersytecie silną tendencję do włączania studentów w pracę naukową poprzez organizowanie konferencji i uczestnictwo w pracy zespołów badawczych. To możliwość wykonania próby, sprawdzenia swoich możliwości oraz predyspozycji bez ponoszenia konsekwencji. Nie każdy musi otwierać przewód doktorski, to alternatywa dla pracowitych pasjonatów gotowych poświęcić wiele godzin, aby wnieść

wkład w polską naukę. Jednak kontakt z ekspertami i aktywne uczestnictwo w ich codziennej pracy to ciekawy sposób na wykorzystanie okresu studiów pierwszego i drugiego stopnia. Taka praktyka daje również uniwersalne kompetencje związane z planowaniem czasu, organizowaniem wydarzeń oraz współpracą w grupie.

Na koniec chciałem podkreślić, że Uniwersytet Pedagogiczny znalazł się w prestiżowym gronie dwudziestu jednostek z całej Polski mających prawo ubiegać się o status uczelni badawczej. Świadczy to o docenieniu naszych osiągnięć naukowych i dla osób, które pragną się rozwijać, powinien to być jasny sygnał, że dobrze wybrały uczelnię. Teraz dużo zależy od tego, jak wykorzystają swoją szansę.



Fot. Monika Wąs

Dr hab. Katarzyna Potyrała, prof. UP, Prorektor ds. Studenckich

Koła naukowe to istotna dla Uniwersytetu Pedagogicznego inicjatywa studentów, wspierająca ich zainteresowania, pasję, chęć współpracy i rozwoju naukowego. Są one zawiązywane w instytutach, które merytorycznie i finansowo w pierwszej kolejności wspomagają ich działalność. Jednak aktywność kół wychodzi często poza ramy organizacyjne UP. Młodzi ludzie nawiązują bliskie relacje ze środowiskiem lokalnym, poszukując możliwości interdyscyplinarnego rozwoju, i prowadzą aktywność wolontariacką. Jako Prorektor ds. Studenckich wspieram mocno tę działalność, a co roku wraz z Zarządem Samorządu Studentów i Biurem Spraw Studenckich organizuję Festiwal Kół Naukowych w Klubie Studenckim „Bakałarz”. Traktujemy ten dzień jak prawdziwe święto nauki i współpracy studenckiej. Zaangażowanie członków kół i ich opiekunów jest dużą wartością tego wydarzenia. Studenci podkreślają m.in. satysfakcję ze wspólnych działań i możliwości nabywania szeregu kompetencji, które mogą się przydać w pracy zawodowej. To przede wszystkim umiejętność pracy w zespole, kreatywność, komunikacja, popularyzacja wiedzy i szeroko rozumiana przedsiębiorczość. Są to kompetencje przyszłości, które można nabyć w większym stopniu poza kształceniem formalnym, dlatego zachęcam naszych studentów do aktywności w ramach

Kół Naukowych Uniwersytetu Pedagogicznego.

Możliwości rozwoju i współpracy na Uniwersytecie Pedagogicznym jest oczywiście więcej, są to na przykład czasopisma studenckie. Jednym z nich jest pismo Samorządu Studentów Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie – „Studens Scribit” – prężne, ambitne, wspierające pasję studentów, zarówno dziennikarskie, pisarskie, fotograficzne, jak i wiele innych. Formuła pisma jest otwarta, dlatego zachęcam studentów do współpracy z redakcją. Korzystając z okazji, bardzo dziękuję Patrycji Pancerz, która pełniła funkcję redaktor naczelnej i doprowadziła pismo do świetnej kondycji, pracowała bardzo kreatywnie do chwili obecnej, a teraz przekazała funkcję nowej redaktor naczelnej – Urszuli Maciudze. Pani Patrycji bardzo dziękuję za wspaniałą pracę, a pani Urszuli życzę powodzenia i owocnej współpracy ze studentami Uniwersytetu Pedagogicznego.



Fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto

Dr hab. Robert Stawarz, prof. UP, Prorektor ds. Rozwoju

Kolejne roczniki młodych ludzi wybierających Uniwersytet Pedagogiczny jako przestrzeń społeczną i intelektualną, w której chcą spędzić najbliższe kilka lat, zmieniają naszą uczelnię. Realizują projekty, piszą prace dyplomowe, działają w stowarzyszeniach studenckich, rozwijają swoje pasje i umiejętności w zakresie nauki, sztuki, a także kultury. Nasza uczelnia pomaga im w wyznaczeniu i zrealizowaniu celów również przez to, że stawiamy na ciągłe podnoszenie jakości w kształceniu, w badaniach, ale także w infrastrukturze oraz kulturze organizacyjnej UP. W ubiegłym roku powołaliśmy Centrum Doskonalenia Kompetencji, a w tym m.in. Centrum Rozwoju Systemów Dydaktycznych. Kierujemy się zasadą, że aby wymagać najwyższych standardów od studentów, sami musimy je reprezentować.

Pasje poznaje się i realizuje w działaniu, poprzez próby, a więc porażki i sukcesy. Warto jednak na wstępie usystematyzować wiedzę o sobie – własnych słabych i mocnych stronach. Zachęcam zatem do rozmowy z doradcą zawodowym. Nie należy zostawiać jej na ostatni rok studiów, bo będzie to czas wytężonej pracy – bardzo

mocno chcę to zaakcentować już dziś, na początku drogi nowych licencjatów i magistrantów. Polecam zatem kontakt z Akademickim Biurem Karier UP. W kolejnych latach zachęcam również do współpracy z Biurem Promocji UP, organizującym wiele wydarzeń naukowych i kulturalnych.

Jestem zdania, że żadne, nawet najlepsze rozwiązanie technologiczne nie zastąpi kontaktu z człowiekiem, może jedynie uzupełnić i usprawnić codzienne działania. Dbamy, aby studenci mieli bezpośredni kontakt z ekspertami – to coś innego niż e-learning, ale w obecnym świecie należy mieć doświadczenie prelekcji online i offline. Oferujemy więc oba sposoby uczenia. Studentów, którzy w tym roku akademickim poznają dopiero UP, zachęcam na wstępie do zapoznania się ze wszystkimi możliwościami, jakie dajemy, i do wykorzystania ich w pełni.



Fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto

Małgorzata Grzelewska, Kanclerz UP

Okres studiów jest niezaprzeczalnie związany z nabywaniem i poszerzaniem wiedzy oraz umiejętności podczas wykładów i konwersatoriów, ale chcę zaznaczyć, że już na pierwszym roku warto zacząć szukać dodatkowych zajęć i pomysłów na siebie. Czas mija bardzo szybko, a Uniwersytet Pedagogiczny proponuje wiele ścieżek rozwoju i szkoda z nich nie skorzystać. Ich wybór i realizacja jest dziś łatwiejsza i przyjemniejsza niż kiedykolwiek wcześniej. Wiele udogodnień wynika również z rozwiązań

infrastrukturalnych. Możecie Państwo korzystać z Centrum Sportu i Rekreacji, domów studenckich czy stref studenta. Liczba tych ostatnich ciągle się zwiększa, bo chcemy stwarzać dogodne warunki do nauki i relaksu pomiędzy zajęciami.

W pierwszych dniach nowego roku akademickiego życzę Państwu wytrwałości w dążeniu do celu, ciekawych spotkań z nauką i ludźmi, którzy ją tworzą, oraz wielu sukcesów.



Fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto

Dr Renata Zając, Zastępca Dyrektora Biblioteki Głównej UP

Zapraszamy studentów do korzystania z usług i przytulnych przestrzeni Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego. Biblioteka udostępnia publikacje w formie drukowanej i elektronicznej, audiobooki oraz czytniki e-booków. Zapewnia zdalny dostęp do wielodziejzinowych baz danych, oferuje pomoc w doborze literatury, w sporządzaniu przypisów i bibliografii załącznikowych do prac realizowanych w toku studiów. Umożliwia także korzystanie z komputerów, skanerów, drukarek i Internetu.

Z niektórych baz można korzystać na stronie <http://bg.up.krakow.pl/>.



Fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto



Fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto

Dorota Rojek-Koryzna, Rzecznik UP

Uniwersytet Pedagogiczny dynamicznie się zmienia, podobnie jak otaczająca nas rzeczywistość, dlatego każdej osobie, która rozpoczyna dziś swoją przygodę ze studiowaniem, polecam śledzenie nowości. Stawianie na interdyscyplinarność i otwartość na różnorodne propozycje zawsze było dobrym przepisem na karierę zawodową.

W ciągu najbliższych miesięcy i lat na pewno pojawią się interesujące oferty pracy, staży, wolontariatów, projektów artystycznych czy badawczych, wystarczy tylko śledzić strony Aka-

demickiego Biura Karier UP oraz poszczególnych instytutów i rozmawiać – z rówieśnikami, a także naukowcami. Każda z tych osób może podpowiedzieć Państwu, co i gdzie warto zobaczyć, przeczytać i obejrzeć.

UP pozwala na bardzo komfortowe poznawanie możliwości swoich i otoczenia. Wiele doświadczeń to nie tylko liczne pozycje w CV, to konkretny kapitał, który będą mogli Państwo zaoferować pracodawcy po ukończeniu studiów licencjackich lub magisterskich.

Polecam rozwiązanie, które w moim przypadku bardzo dobrze się sprawdziło!

Małgorzata Idzik, Biuro Współpracy Międzynarodowej UP

Serdecznie zapraszam do skorzystania z pomocy Biura Współpracy Międzynarodowej w zdobywaniu doświadczeń zawodowych i ogólnorozwojowych. Już na początku studiów warto zapoznać się z dostępnymi programami mobilności akademickiej, takimi jak ERASMUS Plus i PO WER, a także ofertą stypendialną NAWA.

Podejmowane przez nas działania służą zarówno internacjonalizacji całego Uniwersytetu Pedagogicznego, jak i wspieraniu indywidualnych studentów w budowaniu kariery zawodowej

poprzez poszerzanie kompetencji językowych oraz poznawanie innych kultur – ich obyczajów, historii, tradycji. To wiedza i umiejętności wyjątkowo cenione na współczesnym rynku pracy, a także przydatne w życiu prywatnym.

Zespół Biura Współpracy Międzynarodowej zaprasza każdą zainteresowaną osobę:

- na stronę internetową (<https://bwm.up.krakow.pl/>)
- profil na Facebooku (https://www.facebook.com/pg/bwmup/about/?ref=page_internal)
- do bezpośredniego kontaktu w budynku głównym UP przy ul. Podchorążych 2.

Warto pomyśleć o własnym rozwoju już dziś!



Fotografia z archiwum prywatnego



Fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto

Ewa Trznadel, Akademickie Biuro Karier UP

Akademickie Biuro Karier to miejsce fachowego doradztwa zawodowego i rzetelnych informacji o rynku pracy. Zapraszamy wszystkich studentów, zarówno tych, którzy czują się zagubieni i nie wiedzą, jak przygotować się do poszukiwania pierwszej pracy, napisać CV, zaprezentować się na rozmowie kwalifikacyjnej, jak również tych, którzy myślą o założeniu własnej działalności gospodarczej.

Podpowiadamy pierwsze kroki, wskazując możliwości pozyskiwania funduszy, organizujemy Targi Pracy i spotkania z firmami. Pomagamy zaplanować drogę profesjonalnego rozwoju, jak również znaleźć płatny staż, wskazujemy, jak skutecznie szukać pracy i świadomie dokonywać wyborów, aby realizować się zawodowo. W naszej ofercie mamy również szkolenia i warsztaty, które mają na celu rozwój kompetencji miękkich, związanych z wejściem na rynek pracy. W skrócie – pomagamy w zaplanowaniu kariery zawodowej tak, aby w pełni uwzględniała potencjał, umiejętności i pasję!

Justyna Chyla, Dagmara Romanowska-Dworak, doradcy zawodowi Akademickiego Biura Karier UP

Doradcy zawodowi towarzyszą studentom każdego kierunku w procesie planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej, zachęcając ich do odbywania podróży zawodowych w różne miejsca pracy jeszcze podczas studiów. Wspierają studentów w odkrywaniu siebie, swoich mocnych stron, poprzez udział w badaniach predyspozycji zawodowych. O temacie konsultacji i ich liczbie decyduje zawsze student, ale do najbardziej popularnych form wsparcia należą:

- warsztaty
- rozmowa o trendach na rynku pracy
- konsultacje poświęcone podejmowaniu decyzji o dalszej edukacji lub pracy.



Fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto



Fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto

Kamil Firmanty, Przewodniczący Samorządu Studentów UP

Samorząd Studentów UP to nie tylko organizator imprez naukowo-kulturalnych, choć to również ważny element naszej pracy. Zależy nam na kompleksowym wsparciu młodszych stażem koleków w studiowaniu właśnie.

Na naszej stronie internetowej znajdziecie wiele przydatnych dokumentów (m.in. wzór wniosku o wydanie odpisu dyplomu w języku angielskim, podania o wznowienie studiów, podania o przedłużenie terminu złożenia pracy dyplomowej). Chętnie służymy również radą i pomocą

w naszym biurze w budynku głównym UP przy ul. Podchorążych 2. Tyle od nas, ale Ty również możesz włączyć się w pracę samorządu, poznać ją „od środka”. Jak to zrobić? Wystarczy np. skorzystać z formularza zgłoszeniowego zamieszczonego na naszej stronie: <http://samorząd.up.krakow.pl/formularz-zgloszeniowy-do-samorządu-studentów-up/>.

Niezależnie czy zdecydujesz się na bezpośrednią współpracę z samorządem, czy nie, życzyć Ci powodzenia podczas kolokwium i egzaminów, a także sukcesów w rozwijaniu umiejętności potrzebnych na rynku pracy i pasji naukowych, kulturalnych oraz związanych ze sztuką.

Magdalena Biernat, Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UP



Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych wspiera w procesie edukacyjnym osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności oraz nieposiadające orzeczenia, a doświadczone kryzysem psychicznym czy trudną sytuacją zdrowotną.

Każdy student zgłaszający się do BION na ul. Armii Krajowej 9a, do DS Za Kolumnami, może ubiegać się o następujące formy pomocy: specjalistyczne lektoraty języków obcych, alternatywne

zajęcia z wychowania fizycznego, tłumaczenia na język migowy zajęć dydaktycznych i godzin formalnych, asystenturę dla osoby niepełnosprawnej, kursy orientacji w przestrzeni, adaptację materiałów dydaktycznych, dostosowane domy studenckie, wsparcie Asystentów Zdrowienia podczas kryzysu psychicznego (rozmowy indywidualne, warsztaty, psychoedukacja, polecenie godnego zaufania specjalisty).

Osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności mogą ubiegać się o stypendium specjalne.

Łukasz Bandała, Biuro Spraw Studenckich UP

Biuro Spraw Studenckich zajmuje się przede wszystkim sprawami stypendialnymi i bytowymi studentów i doktorantów. To tutaj studenci mogą złożyć wnioski o stypendia socjalne, stypendia rektora i zapomogi czy tzw. wnioski o ponowne przeliczenie dochodu do stypendium socjalnego. Również w Biurze Spraw Studenckich studenci mogą złożyć wniosek o objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym (NFZ).

Jednostka koordynuje kwestie zakwaterowania studentów w domach studenckich, zajmuje się sprawami związanymi

z działalnością Kół Naukowych, Samorządu Studentów i Samorządu Doktorantów oraz organizacji studenckich, a także sprawami dyscyplinarnymi studentów i doktorantów. Każdy student, który na swojej drodze spotka się z problemami związanymi ze studiami, ale nie tylko, i będzie chciał uzyskać pomoc ze strony uczelni lub zasięgnąć porady, zawsze może przyjść do Biura Spraw Studenckich i zgłosić swój problem. Biuro Spraw Studenckich podlega bezpośrednio dr hab. Katarzynie Potyrales, prof. UP – Prorektorowi ds. Studenckich. Biuro mieści się w pokojach 14 i 15 na parterze budynku głównego uczelni przy ul. Podchorążych 2.

Anna Hejczyk, Centrum Dokumentacji Zsyłek, Wypędzeń i Przesiedleń UP

Centrum Dokumentacji Zsyłek, Wypędzeń i Przesiedleń to jednostka Uniwersytetu Pedagogicznego, w której można spotkać się z „żywą historią”. Nagrywanie wywiadów ze świadkami historii podczas misji naukowych w kraju i za granicą (m.in. w Wielkiej Brytanii, Australii, Kanadzie, USA, Izraelu, RPA, Ugandzie, Kazachstanie) pozwala nie tylko lepiej poznać losy danego człowieka i poszerzyć swoją wiedzę, ale także umożliwia zdobywanie „historyczno-dziennikarskich” umiejętności. Z kolei praca przy tworzeniu wystaw, filmów dokumentalnych, a także pomoc w prowadzeniu warsztatów dla młodzieży rozwija zdolności edu-

kacyjno-pedagogiczne naszych wolontariuszy. Wymienione

aktywności to tylko część z dużego spektrum zajęć i możliwości, jakie oferuje nasza jednostka. Nawet sama siedziba Centrum mieści się w niezwykle ciekawym budynku „z historią” – zabytkowym Forcie Skotniki 52 ½ N, który jest częścią Twierdzy Kraków.



Zapraszam więc do Centrum Dokumentacji Zsyłek, Wypędzeń i Przesiedleń wszystkich, którzy podczas studiów na Uniwersytecie Pedagogicznym chcą przeżyć ciekawą przygodę, zdobyć nowe doświadczenia i umiejętności!

Marek Żołądek, Klub Studencki „Bakałarz”

Rozpoczynasz w tym roku swoją przygodę z Uniwersytetem Pedagogicznym? Jeżeli tak, to musisz zajrzeć do Klubu Studenckiego „Bakałarz” – miejsca integracji środowiska akademickiego, w którym naukę i kulturę propagujemy w przystępny sposób.

Gośćmi „Bakałarza” są uznani naukowcy biorący udział w polskich i międzynarodowych konferencjach organizowanych przez Uniwersytet Pedagogiczny, ale także młodzi ludzie, którzy w ramach corocznego Festiwalu Studenckich Kół Naukowych prezentują swoje osiągnięcia i plany. Spotykamy się

również w mniej formalnych okolicznościach. Organizujemy zarówno spotkania naukowo-edukacyjne (z cyklu: „Wieczorne Spotkania Młodych Naukowców”, „Świat, w którym żyjemy”, „Pracownik z Pasją”, „Wieczorne Spotkania Podróżnicze” oraz „Spotkanie ze Specjalistą”), wydarzenia kulturalno-rozrywkowe (m.in. koncerty, kabaret, „stand-up”), jak i imprezy okolicznościowe (np. Andrzejki, DziadoWeen, Mikołajki, Sylwester). Codziennie zapraszamy także na smaczny obiad.

Szczegółowe informacje i galerie zdjęć znajdziecie na stronie: <http://bakalarz.up.krakow.pl/> lub <https://www.facebook.com/Klub-BAKAŁARZ-139375489465804/>.

Patrycja Panczer

Zazwyczaj uczelnie proponują pięcioletni program kształcenia (trzy lata licencjatu i dwa magisterium). Pięć lat to tysiąc osiemset dwadzieścia pięć dni. Dobrze by było wykorzystać ten czas nie tylko do nauki. Studenci nawet nie zdają sobie sprawy z tego, ile UP jest w stanie im zaoferować. Uczestnictwo w konferencjach czy udział w kołach naukowych to zaledwie wisienka na uczelnianym torcie.

Czasopismo „Studens Scribit” stanowi jedną z propozycji na dobre wykorzystanie czasu na studiach. Można spróbować swoich sił jako pisarz, dziennikarz, fotograf czy grafik. Grunt to cieszyć się z wykonanej pracy. Nowa redaktor naczelna czasopisma, Urszula Maciuga, poszukuje wśród studentów wszelkiego rodzaju pasjonatów.

studens scribit

Wystarczy mieć chęci, a redaktor na pewno spożytkuje w ciekawy sposób studencką motywację.

Z perspektywy byłej redaktor mogę napisać, że dzięki „Studens Scribit” wiele się nauczyłam. Nikt też nie jest w stanie odebrać mi tej satysfakcji, gdy miałam w rękach świeżo wydrukowany egzemplarz. Myślę, że ta duma jeszcze przez długi czas będzie mi towarzyszyć i zmotywuje mnie do dalszej pracy nad sobą. Dlatego też zachęcam studentów do przejęcia inicjatywy i spożytkowania studiów, chociażby pisząc do „Studens Scribit”.

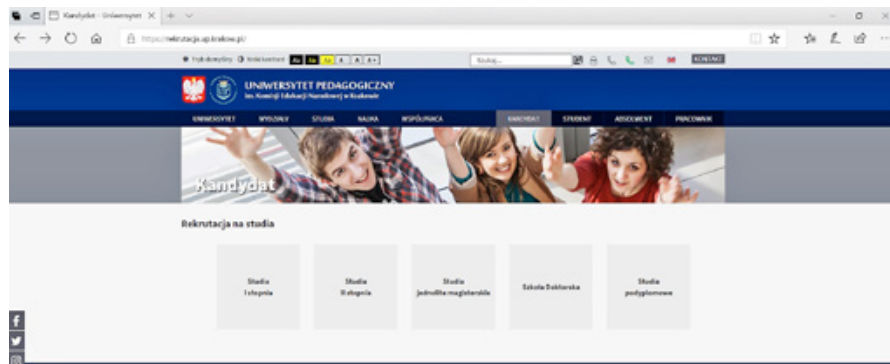
Zapewniam Was, nie pożałujecie!

REKRUTACJA

Anna Koział, Rafał Birgiel,
Biuro Rekrutacji UP

Czerwiec, lipiec i wrzesień to miesiące wyjątkowo kojarzące się z rekrutacją na studia. Na Uniwersytecie Pedagogicznym, tak jak na innych krakowskich uczelniach, nabór kandydatów na rok akademicki 2019/2020 składał się z kilku etapów, a wszystkie wymagały sprawnej i skoordynowanej pracy kilku jednostek.

Pierwszy krok związany z procesem rekrutacji na studia to zapoznanie się z oficjalną stroną uczelni, gdzie znajduje się katalog oferowanych kierunków. Kolejnym jest założenie przez kandydata indywidualnego konta w elektronicznym systemie rekrutacyjnym i uzupełnienie wymaganych danych. Następnie kandydat zaznacza w systemie interesujące go kierunki kształcenia i dokonuje opłaty rekrutacyjnej. Dopełnieniem wszystkich formalności w procesie elektronicznej rekrutacji na studia pierwszego stopnia i jednolite studia magisterskie jest załączenie skanu świadectwa maturalnego, zaś na studia drugiego stopnia – dyplomu wraz z suplementem. Za następny etap rekrutacji odpowiadają komisje rekrutacyjne, indywidualne dla każdego kierunku. Ich zadaniem jest przeliczenie wyników uzyskanych przez kandydatów, stworzenie list rankingowych i opublikowanie ich w systemie elektronicznym.



Grafika z oficjalnej strony UP

Kandydat, który zakwalifikował się na studia, musi dostarczyć dokumenty w celu dokonania wpisu na studia.

Kandydaci nieprzyjęci z powodu braku miejsc otrzymują możliwość wpisu na listę rezerwową. W tym przypadku należy wybrać odpowiednią funkcjonalność w elektronicznym systemie rekrutacyjnym i oczekiwać na decyzję komisji rekrutacyjnej. Kandydat może również otrzymać informację o nieprzyjęciu na studia, która jest równoważna z nie dopełnieniem przez niego formalności (brak wniesionej opłaty rekrutacyjnej lub niezamieszczenie skanu świadectwa bądź dyplomu). Po zakończeniu wpisów i niewypełnieniu limitu miejsc na poszczególnych kierunkach komisje rekrutacyjne wysyłają informacje do osób znajdujących się na liście rezerwowej o przyjęciu i konieczności dokonywania wpisu. We wrześniu prowadzony jest drugi etap rekrutacji na kierunki, na których zostały wolne miejsca.

Pracownicy Biura Rekrutacji oraz Biura Promocji udzielają informacji kandydatom na studia – telefonicznie, indywidualnie oraz za pomocą utworzonej grupy na Facebooku.

Kandydaci na studia w roku akademickim 2019/2020 mieli do wyboru pięćdziesiąt sześć kierunków (w tym cztery nowe), a oferta edukacyjna uczelni aktualizowana jest co roku.



Fotografia udostępniona przez Instytut Prawa, Administracji i Ekonomii UP

STUDENCKIE WAKACJE

Adrianna Łabudek, studentka Instytutu Geografii UP

Okres wakacyjny to czas odpoczynku i relaksu, ale również, jak to niejednokrotnie bywa w przypadku studentów, dobry moment do „podreperowania” swojego budżetu. Popularnymi miejscami pracy w Krakowie, szczególnie w miesiącach letnich, są restauracje, gdzie młodzi ludzie często znajdują zatrudnienie na stanowisku kelnera. Jest to praca, która pozwala na zdobycie wielu umiejętności, jednak czego może nauczyć się w niej studentka geografii?

Obsługiwanie gości w restauracji jest zazwyczaj zajęciem tymczasowym, ale i tak można znaleźć w nim sporo pozytywów przynoszących chociaż częściowe spełnienie zawodowe. Ja również w pracy kelnerki dostrzegłam kilka elementów zgodnych z moimi zainteresowaniami oraz kierunkiem studiów. A zatem, co wspólnego ma ze sobą geografia i gastronomia? Oprócz tego, że oba wyrazy zaczynają się na tę samą literę, to łączy je wspólny mianownik, jakim jest człowiek.

Kraków jest miastem przyciągającym turystów z całego świata, dlatego też restaurację, w której pracowałam, często odwiedzali goście z wielu państw. Była to dla mnie doskonała okazja do porozmawiania i poznania obcych kultur. Kilko z gości szczególnie zapadło mi w pamięć. Pewnego razu poznałam parę bardzo sympatycznych Australijczyków, którzy odbywali miesięczną podróż po Europie. Dowiedziałam się wtedy co nieco o tym, jak wygląda życie w Australii. Zaprzyjaźniłam się również z bardzo otwartymi i miłymi Maltańczykami, którzy chętnie opowiadali o swojej ojczyźnie i zapewniali, że gdybym wybrała się na wyspę, to z przyjemnością wcielał się w przewodników i pokażą piękno swojego kraju. W restauracji niejednokrotnie gościłam turystów z Wielkiej Brytanii, z którymi udało mi się poruszyć dość aktualny temat, będący przedmiotem badań geografii społeczno-ekonomicznej. Mam na myśli proces opuszczania struktur Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię, tzw. brexit. Dzięki temu mogłam zestawić faktyczne opinie ludzi z informacjami podawanymi przez media.

Niewątpliwą zaletą pracy kelnerki są napiwki. Są one zazwyczaj kwestią indywidualną, jednakże zauważyłam sporą zależność pomiędzy ich wysokością a narodowością gości. Najwyższe zostawiają Brytyjczycy, później Niemcy, a na trzecim miejscu umieszczalibyśmy... Polaków. We Włoszech zazwyczaj są wliczone do rachunku, więc rzadko który Włoch zostawia dodatkowe grosze dla kelnera.

Hiszpanie nie mają zwyczaju zostawiania napiwku, a z kolei dla Japończyków jest to czymś niekulturalnym.

Praca w restauracji daje również możliwość poznania zwyczajów różnych narodów. Włosi często po posiłku proszą o „il caffè” – co dla nich oznacza zwykłą kawę, a dla nas espresso. Francuzi jedzą zazwyczaj lekkie i słodkie śniadania, w przeciwieństwie do Rosjan, którzy zaczynają dzień od długiego i obfitego posiłku. Natomiast

Anglicy bardzo często piją bawarkę, czyli herbatę z mlekiem.

Pomimo tego, że z pracą w restauracji nie wiąże swojej przyszłości, muszę przyznać, że była dla mnie cennym doświadczeniem. Przede wszystkim dzięki temu, że nie ruszając się z Krakowa, poznałam ludzi z różnych zakątków świata. Na pewno będę patrzyła na ten zawód z nieco innej strony, a stwierdzenie „nie znasz życia, jeżeli nie pracowałeś w gastro” nabrało dla mnie głębszego sensu.

ZAINWESTUJ W SIEBIE!

Przyjdź na warsztaty do Akademickiego Biura Karier

Alina Jurczak-Bojm, Akademickie Biuro Karier UP

Udział w szkoleniach to długoterminowa inwestycja w siebie. Pozwala na realizację obecnych celów, np. poznanie etapów rekrutacji i zdobycie wymarzonej pracy, oraz umożliwia rozwój kompetencji cenionych przez pracodawców. Działania szkoleniowe skupiają się na organizacji zajęć o charakterze wykładowo-warsztatowym w zakresie aktywnego poszukiwania pracy oraz doskonalenia umiejętności interpersonalnych, niezbędnych zarówno podczas pierwszego kontaktu z pracodawcą, jak i w późniejszych relacjach.

Do przeprowadzenia szkoleń zapraszamy profesjonalistów z różnych dziedzin, którzy poprzez zastosowanie metod interaktywnych, np. dyskusje, analizy przypadków, odgrywanie ról czy symulacje, ułatwiają studentom i absolwentom poruszanie się po rynku pracy. Zapoznają oni młodych ludzi z kompetencjami potrzebnymi osobom zatrudnionym w danej firmie, informują, na czym dokładnie polega praca w danym obszarze, a także prowadzą szkolenia związane z konkretną branżą. Planując szkolenia, bierzemy również pod uwagę możliwość kontynuowania współpracy z firmami, które możemy polecić jako solidnych pracodawców, dysponujących doświadczeniem, zaangażowaniem i pełnym profesjonalizmem (IBM, Capgemini, Alexander Mann Solutions, Animator, Manpower, WilsonHCG). W zeszłym roku akademickim sukcesem okazały się dwie edycje „Akademii kompetencji biznesowych”, które zostały zorganizowane we współpracy z firmą IBM. Wcześniej z firmą Capgemini prowadziliśmy projekt „Master of Business” oraz „Akademię Profesjonalistów” z firmą Alexander Mann Solutions. Wszystkie te projekty składały się z warsztatów i szkoleń przygotowanych zgodnie z potrzebami rynku pracy.

Aktywizujące warsztaty organizowane przez Akademickie Biuro Karier cieszą się bardzo dużym zainteresowaniem. Celem ABK jest wzbogacanie rozwoju studentów – poszerzanie świadomości potencjału, jakim dysponują, i podpowiadanie możliwości jego realizacji. Pracownicy ABK nieustannie dopasowują oferowane szkolenia do potrzeb studentów Uniwersytetu Pedagogicznego. Dzięki temu zdobywamy coraz większe zainteresowanie i przyciągamy coraz więcej uczestników. Jednak jest to możliwe tylko dlatego, że wszystkie szkolenia są aktualne, dotyczą realnych problemów i pozwalają na szybkie i kreatywne ich rozwiązywanie.

Każdy ma możliwość kształtowania swojego życia i decydowania o jego jakości. Jako pracownicy Akademickiego Biura Karier chcemy wspomagać i towarzyszyć tym przemianom, ponieważ właśnie poprzez uczestnictwo w rozwoju drugiego człowieka realizuje się potencjał ABK.



Fotografia udostępniona przez Akademickie Biuro Karier UP

W tym semestrze Akademickie Biuro Karier zaprasza na dwa duże cykliczne wydarzenia: Tydzień Kariery w Małopolsce (21–27 października) i Światowy Tydzień Przedsiębiorczości w Małopolsce na Uniwersytecie Pedagogicznym (18–24 listopada). W ramach planowanych wydarzeń odbędą się spotkania z ludźmi biznesu, interesujące szkolenia, np. Design Thinking, gry edukacyjne i symulacyjne, np. Chłopska Szkoła Biznesu. Szeroki wachlarz propozycji pozwoli każdemu wybrać coś dla siebie.

Przykładowe tematy szkoleń, które zorganizowaliśmy w ubiegłym roku akademickim:

- Animacja czasu wolnego;
- Rozwiń skrzydła i pocuj moc liderstwa;
- Speak Succeed – jak mówić, żeby osiągnąć sukces w życiu zawodowym;
- Sztuka autoprezentacji – jak skutecznie przygotować i wygłosić prezentację;
- Radzenie sobie ze stresem oraz reagowanie na zmianę;
- Design thinking – metoda twórczego rozwiązywania problemów;
- Jak zaplanować swoją ścieżkę kariery zawodowej;
- Budowanie wizerunku w sieci podczas poszukiwania pracy;
- Wystąpienia publiczne i sztuka efektywnej komunikacji;
- Poznanie własnego potencjału i kształtowanie aktywnych postaw;
- Podstawy dialogu motywującego;
- MS Excel – różne poziomy.

Informacje o aktualnie organizowanych szkoleniach zamieszczamy na stronie Akademickiego Biura Karier (www.abk.up.krakow.pl) oraz na oficjalnym profilu ABK na Facebooku.

Zapraszamy do regularnego odwiedzania!

SZKOŁA MISTRZÓW

Znaczenie edukacji geograficznej

Monika Wąs



Dr Tomasz Rachwał (fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto)

Podczas lekcji geografii można pokazać uczniom metody analizy otaczającej rzeczywistości i wybierania optymalnych rozwiązań w przyszłej pracy oraz podczas podróży. O sposobach na atrakcyjne i skuteczne nauczanie geografii rozmawiałam z dr. Tomaszem Rachwałem

Obecnie młodzi ludzie są poddawani zbyt wielu bodźcom, mówią o tym wszyscy eksperci pracujący z dziećmi i młodzieżą. Mają łatwy dostęp do wielu danych, szukają informacji w Internecie, ale nie zawsze potrafią stwierdzić, czy znalezione źródło wiedzy jest wiarygodne. Nauczyciele stoją dziś przed o wiele trudniejszym zadaniem niż kilkanaście lat wcześniej, muszą się nieustannie rozwijać, by ciekawie prowadzić lekcje, wykorzystywać nowoczesne rozwiązania technologiczne, ale także motywować uczniów do sięgania po sprawdzony i rzetelnie przygotowany podręcznik. Pedagodzy dają narzędzia, a nie tylko podają gotową wiedzę.

z Instytutu Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego, który kształci przyszłych nauczycieli i pisze podręczniki szkolne. Naukowiec, mając wieloletnią praktykę w kształceniu i pisaniu o geografii, nadal mówi o niej z pasją. W związku z dużym dorobkiem i nabytym doświadczeniem dzieli się refleksjami na temat kształcenia geograficznego. Podkreśla, że w zawodzie nauczyciela – czy to akademickiego, czy szkolnego – należy być otwartym i chętnym do rozwoju oraz wytężonej pracy. Nie ma drogi na skróty ani jednej uniwersalnej recepty, dobrej dla każdego pedagoga. Należy zbierać doświadczenia swoje i obce. Podczas naszej rozmowy dr Tomasz Rachwał zdradził kilka ważnych spostrzeżeń, które pogrupowałam w sześciu blokach. Mogą się one przydać przyszłym i obecnym nauczycielom.

Zastanów się, czego uczysz

To fundamentalna kwestia. Aby dobrać metody kształcenia i środki dydaktyczne, należy wiedzieć, co chcemy przekazać i jaki efekt powinniśmy uzyskać. Tylko wówczas na końcu będziemy mogli stwierdzić, czy osiągnęliśmy cel. „Często geografia jest postrzegana przez dwa pryzmaty. Po pierwsze jako nauka opisująca Ziemię w zakresie przyrodniczym. Generalnie uważamy, że daje ona odpowiedź na pytania, gdzie są położone konkretne rzeki, jeziora, krainy geograficzne, jakie mamy najwyższe szczyty etc. Z drugiej strony mówi się o geografii społeczno-ekonomicznej, a ta z kolei ma pomóc w ustaleniu gęstości zaludnienia poszczególnych obszarów, wydobyciu surowców ze złóż, ich przetwórstwie, sprzedaży, eksporcie itp.”. Niestety, jak podkreśla naukowiec, takie podejście do geografii nie jest atrakcyjne dla współczesnych uczniów. Raczej prezentuje się jako element niezwiązany z ich życiem. Dr Tomasz Rachwał dostrzega w nowej podstawie programowej lepsze spojrzenie na nauczanie tego przedmiotu. „Przenosimy nacisk z podawania licznych informacji na pokazanie relacji pomiędzy elementami środowiska geograficznego, a więc przyrodą i człowiekiem. Te interakcje są bardzo złożone, zmieniają się w czasie i mają realny wpływ na nasze funkcjonowanie. Uważam, że niezależnie od tego, jaką ścieżkę zawodową wybierze później uczeń, to powinien znać świat, który go otacza”.

Naucz rozumieć procesy, a nie tylko zapamiętywać informacje

Lekcja może być ciekawym spotkaniem z nieznanym albo zapamiętywaniem ogromnej liczby nazw rzek, gór, krain



Podręczniki do geografii opracowane przez pracowników Instytutu Geografii UP (fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto)

geograficznych, danych statystycznych. Dr Tomasz Rachwał podkreśla, że również w przypadku geografii nauczyciel musi wymagać opanowania pewnej wiedzy. Nie można rozmawiać o danej materii, jeżeli nie znamy podstaw, np. gęstości zaludnienia czy położenia państw, ale niekoniecznie trzeba uczyć o wszystkich dopływach Rzeki Żółtej w Chinach, bo to wiedza dla pasjonatów, a nie dla każdego ucznia. W przypadku wydobycia węgla nie należy wymagać szczegółowych danych, ale raczej wiedzy dotyczącej zmiany tego procesu w czasie, a także jego przyczyn i skutków. Takie przykłady można mnożyć, ale ze wszystkich wypyta generalna zasada, że wiedzieć, to nie zawsze znaczy rozumieć, a właśnie rozumienie zjawisk i procesów zachodzących we współczesnym świecie jest tutaj najważniejsze.

Pokaż praktyczne zastosowanie przedmiotu

Na lekcjach geografii warto zwrócić uwagę na aspekt turystyczny. Jak zaznacza dr Tomasz Rachwał: „To coraz mocniej rozwijający się sektor. Z wielu względów chętniej podróżujemy. Można i należy poruszać z uczniami temat ciekawych miejsc ze świata i z Polski. Omawiając te kwestie, warto zwrócić uwagę na atrakcyjność wybieranych kierunków wyjazdów, ale także na wpływ turystyki na środowisko, liczbę mieszkających tam ludzi, budownictwo, transport etc. Dobrym przykładem jest Zakopane, które wydaje się zbyt małe, by przyjąć jeszcze większą niż obecnie grupę turystów, ale z drugiej strony to miejsce, gdzie nie istnieje problem bezrobocia”. Zajęcia z geografii pozwalają także na podjęcie z uczniami rozmowy o zakładaniu własnej firmy czy o pracy, którą można wykonywać dla kogoś. „Niewątpliwie, aby wybrać odpowiednie miejsce na działalność gospodarczą, należy umieć wykonać analizę otoczenia – oszacować liczbę potencjalnych klientów, dobrać odpowiednią lokalizację, dowiedzieć się o wielkości konkurencji. W wielu przedsiębiorstwach prowadzi się analizy przestrzenne rozmieszczenia klientów. Nie dotyczą one jedynie tego, kto ile kupuje. Ważne jest rozplanowanie całej sieci sprzedaży, dlatego tak prędko rozwija się geomarketing, w którym niezbędna jest wiedza i umiejętności geograficzne” – podkreśla naukowiec.

Korzystaj z wiedzy uczniów i nowoczesnych technologii

Już w czwartej klasie na lekcjach przyrody i później w piątej klasie szkoły podstawowej uczniowie zaczynają edukację geograficzną od omawiania najbliższego otoczenia. Dr Tomasz Rachwał uważa, że

wówczas można wykorzystać ich wiedzę nabytą poza szkołą, choć w kolejnych latach potencjał uczniów jest jeszcze większy. „Na wyższych poziomach nauczania zalecam używanie programów GIS (ang. *geographic information system*). Młodzi doskonale orientuje się, że w smartfonach posiada oprogramowanie nawigacyjne, ale nie łączy tej wiedzy z geografią nauczaną w szkole, a szkoda. Warto w tym miejscu pokazać uczniom możliwości wspomnianych programów, ale też ich wady, wskazać na zawodność sprzętu, który rozładowuje się, nie zawsze pokazuje aktualne dane. Należy zachęcić ich do łączenia stosowania tradycyjnej mapy, nowych technologii i wiedzy geograficznej wyniesionej z lekcji”. Naukowiec dostrzega ponadto, że niektórzy uczniowie coraz częściej odwiedzają miejsca, w których nauczyciel i pozostałe dzieci czy młodzież nie mieli okazji być. „Osoba, która wyjechała np. do egzotycznego kraju, może się podzielić podczas lekcji swoją wiedzą i spostrzeżeniami. To dobry sposób zarówno na aktywizację młodego człowieka, jak i zmianę podejścia do relacji nauczyciel – uczeń. Pedagog może uczyć się od podopiecznego. Przygotujmy też uczniów na wakacje – to taki mój trik z czasów, gdy miałem możliwość pracy w szkole. Zachęcałem ich, aby obserwowali i zapamiętywali jak najwięcej w odniesieniu do tego, czego się dotychczas nauczyli. Po wakacjach rozmawialiśmy o ich spostrzeżeniach. To był dobry sposób na rozpoczęcie kolejnego roku przygody z geografią”.

Wybieraj atrakcyjne metody pracy z uczniem

Dr Tomasz Rachwał poleca odchodzenie od metod podających, szczególnie w przypadku geografii. „Warto zwrócić uwagę na możliwość zastosowania zajęć tereno-

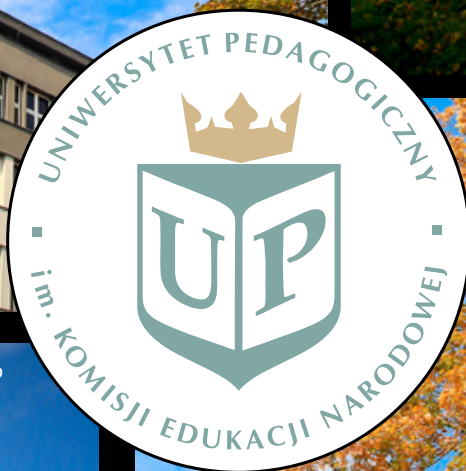
wych jako uzupełnienie wiedzy zawartej w podręcznikach. Nie muszą to być długie wyjścia. Nawet kilkuminutowe omówienie pozornego ruchu Słońca po niebie na rzeczywistym przykładzie obserwacji zmieniającego się w trakcie pobytu w szkole cienia gnomonu (czyli prostego kija wbitego w ziemię) aktywizuje uczniów bardziej niż obejrzenie najlepszego rysunku. Można zaplanować także wycieczkę z mapą czy GPS-em”. Dr Rachwał nie odrzuca jednak roli tradycyjnego podręcznika, ale zaznacza, że warto wybierać te z wysokiej jakości wiedzą merytoryczną i oprawą graficzną. Autorami takich podręczników do geografii jest właśnie wielu pracowników Instytutu Geografii UP. Bez pracy z mapą czy wykresem nie da się wyjaśnić wielu kwestii. Czasem konieczne jest obejrzenie filmu, innym razem rozmowa, a kolejnym wykonanie samodzielnego projektu.

Rozwijaj się

Należy zdobywać nowe umiejętności zarówno podczas studiów, jak i po ich zakończeniu. „Studenci geografii na Uniwersytecie Pedagogicznym mają taką możliwość dzięki zajęciom terenowym. To kosztowne rozwiązanie i wymagające czasu, ale daje bardzo dobre efekty” – podkreśla dr Rachwał. Nauczyciele mają dziś możliwość dokształcania zarówno podczas studiów podyplomowych, jak i licznych spotkań naukowych organizowanych również dla nich na Uniwersytecie Pedagogicznym. „Nasz instytut realizuje cykliczne konferencje i warsztaty dla nauczycieli geografii. W tym roku skoncentrowaliśmy się na systemie informacji geograficznej (GIS) i na wyjściu w teren. Za każdym razem omawiamy coś innego, słuchamy nauczycieli, ich spostrzeżeń, i jako naukowcy dzielimy się wynikami badań, pomagając w zrozumieniu i rozwiązaniu wielu problemów”.

Fot. Adobe Stock





Fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto

